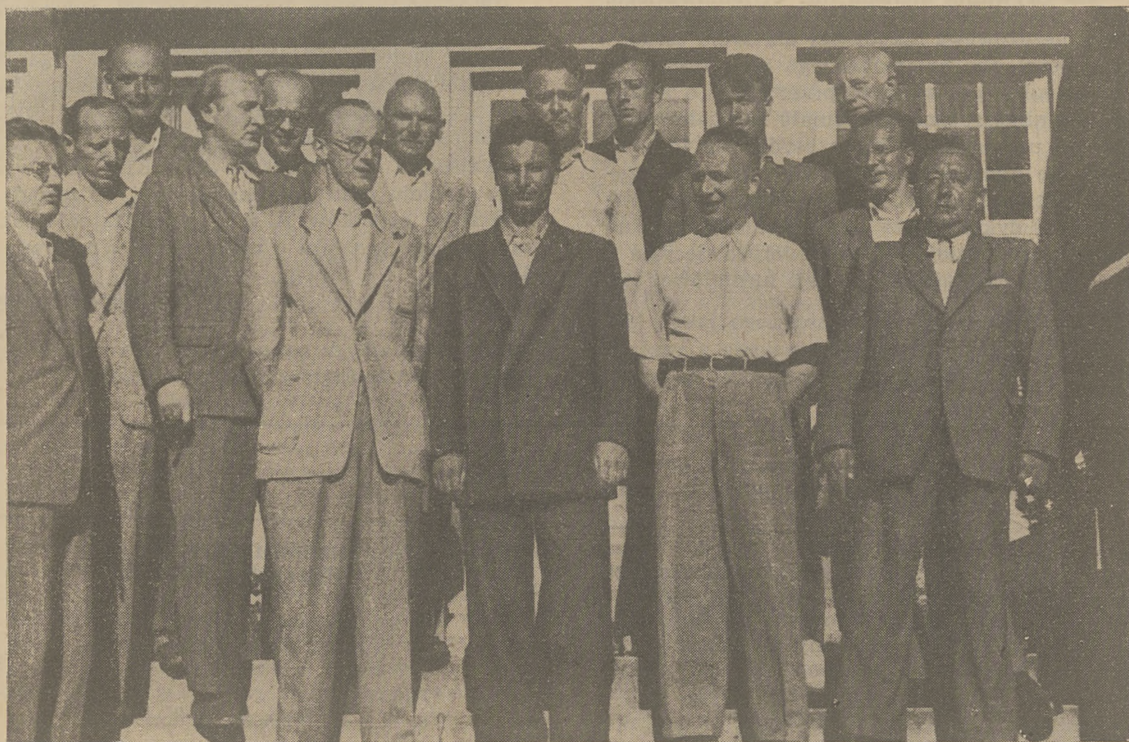

SZACHY

miesięcznik

Uczestnicy IV Międzynarodowego Turnieju w Międzyzdrojach

NR 8 • SIERPIEŃ 1952

CENA 3 ZŁOTE

LIST DO REDAKCJI

Przesyłam poniższe uwagi odnośnie turnieju o mistrzostwo m. Wrocławia na rok 1952 z prośbą o ewentualne wykorzystanie.

Turniej szachowy o mistrzostwo m. Wrocławia na rok 1952 ma historię dotychczas nie notowaną na Ziemiach Odzyskanych.

Turniej ten z winy organizatorów tj. miejscowego Akademickiego Zrzeszenia Sportowego dotychczas nie zakończył się, choć 9 miesięcy minęło od jego rozpoczęcia.

Akademickie Zrzeszenie Sportowe we Wrocławiu, posiadając znaczną ilość przedstawicieli w sekcji szachowej W.K.K.F. ma w ich gronie dyktatora szachowego ob. Arłamowskiego, który dyktuje na tutejszym terenie politykę. Dodać należy, że prowadzony przez członka AZS dział szachowy w miejscowym „Słowie Polskim" jest prywatną domeną ob. Arłamowskiego.

Dowodem niezdrowej i szkodliwej dla życia szachowego działalności ob. Arłamowskiego jako organizatora, to samowolne przesunięcie przez niego o kilkanaście dni terminu rozpoczęcia finału o mistrzostwo Wrocławia, by uniemożliwić kilku bardzo silnym szachistom wzięcie udziału w finale, rozwiązywanie zebrań, na których miało być przeprowadzone losowanie rozgrywek, dyktatorskie decydowanie na własną rękę w sprawach turniejowych, w których decyzja z mocy regulaminu należała do komisji turniejowej itd.

Koroną działalności ob. Arłamowskiego jako (dla odmiany) zawodnika było jego wystąpienie z rozgrywek finałowych (pod pretekstem wyjazdu), po rozegraniu przeszło 50% partii i po stracie 5 punktów, gdy wszelka nadzieja na nagrodzone miejsce rozwiała się. Rozegrane partie sam sobie unieważnił, by nie zostać zdyskwalifikowany — jak przewidywał ułożony przez niego regulamin rozgrywek.

Wstyd jaki winien normalnie ogarnąć każdego zdyscyplinowanego zawodnika po tak niesportowym wyczynie nie powstrzymał go wcale od przychodzenia nadal do klubu i rozgrywania partyjek.

Rozpoczęte w jesieni ub. r. rozgrywki wstępne do finału odbyły się we wzorowym porządku i terminie, gdyż ówczesny kierownik tych rozgrywek nie dał się terroryzować ob. Arłamowskiemu.

Natomiast sam finał turnieju odbywał się od połowy stycznia 1952 r. w sali nieopalanej, ciemnej i przeraźliwie brudnej.

Turniej ten nie zakończył się do dnia dzisiejszego z powodu niedołężności i dyplomacji organizatorów, mimo, że do końca turnieju pozostało przeciętnie 1—3 zaległych partii na 18 uczestników.

Na czoło turnieju wysunęli się ob. Stachnik, Batorowicz, Mugenschnabel i Błaszczak.

Dodać należy, że do tego poziomu organizatorów dostosowało się też kierownictwo finału, które (w przeciwieństwie do rozgrywek wstępnych) składało się z ignorantów szachowych.

Miejscowa sekcja szachowa WKKF nie wyciąga z tego turnieju żadnych konsekwencji, bo zasiada w niej większość członków AZS — organizatorów skompromitowanego turnieju o mistrzostwo Wrocławia na rok 1952.

Mgr. Wł. Stachnik

Od Redakcji. A co na to Sekcja Szachów WKKF i jej Przewodniczący ob. Arłamowski?

NASZA POCZTA

Ob. Urbański Marian, Murowana Goślina. Praca Wasza na terenie szkoły jako działacza szachowego i propagandzisty szachów wśród młodzieży jest niewątpliwie pracą społeczną i jako taka powinna być oceniana przez Waszych przełożonych. Radzimy nie zrażać się chwilowymi trudnościami i nadal prowadzić pracę organizacyjną i instruktorską dla dobra rozwoju szachów w Polsce Ludowej.

Ob. Pleskacz Platon, Odolanów Wlkp. Dziękujemy za nadesłaną pracę, niestety była już zamieszczona w naszym miesięczniku (nr 7 z ubiegłego roku).

Ob. M. Rosada, Oborniki. W sprawie tej kilkakrotnie interweniowaliśmy, lecz Min. Poczt i Telegr. ustosunkowało się do tej sprawy negatywnie.

Ob. Michałkiewicz M., Pabianice. Niestety żądanych numerów nigdzie dostać nie można.

Ob. Gawrych St., Lublin. Dziękujemy za słuszną krytykę i uwagi. Odpowiednią erratę zamieszczamy w niniejszym numerze na str. 157. W przyszłości redakcja będzie przestrzegała zasady umieszczania imion obok nazwisk w tabelach turniejowych. Nie zawsze jednak korespondenci dopisują pod tym względem.

Ob. Czucharski Emil, Koszalin. W sprawach dotyczących prenumeraty należy się zwracać bezpośrednio do Administracji (III Delegatury RSW „Prasa", Warszawa, Marszałkowska 8). Wasza reklamacja została tam przekazana.

SZACHY

MIESIĘCZNIK
WYDAWANY PRZEZ GŁÓWNY KOMITET KULTURY FIZYCZNEJ

Nr 8 SIERPIEŃ 1952 ROK VI

Mjr W. Litmanowicz

IV MIĘDZYNARODOWY TURNIEJ SZACHOWY MIĘDZYZDROJE 1952.

W okresie od 7 czerwca do 6 lipca 1952 r. rozegrany został w Międzyzdrojach czwarty po wojnie turniej międzynarodowy w Polsce. Turniej ten miał stanowić zarazem ostateczną eliminację przed X Olimpiadą szachową. Z uwagi na termin tej ostatniej (9—31. VIII. 1952 r.) turniej nasz odbyć się musiał najpóźniej w czerwcu, tak by zawodnicy mieli czas wypocząć przed Olimpiadą po trudnych rozgrywkach. Tym też tłumaczyć należy niezbyt odpowiednią porę roku na pobyt w miejscowości nadmorskiej. Stąd też trudności, jakie wielu zawodników odczuwało z powodu dość przykrego zimna, panującego przez pierwsze 2 tygodnie pobytu w Międzyzdrojach. Poza tym sama miejscowość — niezbyt duża — nie dawała gwarancji jak najlepszego wykorzystania imprezy pod względem propagandowym oraz zapewnienia zawodnikom jak najlepszych warunków kwaterunkowych. Tak też się stało, że ponieważ niezbyt duża ilość wczasowiczów przebywała w Międzyzdrojach w czerwcu, przeto frekwencja publiczności nie była zbyt duża, a zawodnicy — mimo iż umieszczeni zostali w jednym z najładniejszych pensjonatów — nie mieli zapewnionych wszystkich wygód. Stąd prosty wniosek — należy w przyszłości organizować turnieje międzynarodowe jedynie w lipcu lub w sierpniu i to w takich miejscowościach, gdzie liczba wczasowiczów byłaby znaczne większa, a zawodnikom możnaby zagwarantować jak najlepsze warunki — przede wszystkim zaś pojedyńcze pokoje. Wchodzi więc w rachubę przede wszystkim Sopot i ewentualnie Krynica.

Skład turnieju, jeśli chodzi o uczestniczące w nim państwa, był taki sam co w roku ubiegłym w Sopocie. A więc Węgry, Bułgaria, Rumunia, NRD i Polska.

Jednakże skład osobowy w roku bieżącym był wyraźnie silniejszy, niż w roku ubiegłym, wszystkie bowiem ekipy zagraniczne były bardziej doborowe niż w Sopocie, a również i ekipa polska była tym razem najsilniejsza, na jaką nas w chwili obecnej było stać.

I tak Węgrzy przysłali swą trzecią i czwartą szachownicę Bakonyi'ego i Szily'ego, Bułgarzy — swą drugą szachownicę Bobocova i zwycięzcę turnieju międzynarodowego w Bukareszcie w r. ub. Mileva, Rumuni — b. mistrza Rumunii Balanela i naszego zeszłorocznego znajomego S. Szabo, wreszcie NRD reprezentował Kübart i również zeszłoroczny reprezentant Koch.

Co się tyczy reprezentacji Polski to należało wyłonić najsilniejszą drużynę w stosunkowo niedługim czasie. Dlatego też Prezydium Sekcji Szachów GKKF postanowiło rozegrać krótki turniej z udziałem 8 zawodników z którego pierwszych czterech oraz indywidualnie zaproszonych pięciu zawodników miało reprezentować barwy polskie. Była to jedynie słuszna decyzja, a słuszność jej potwierdziły wyniki Grynfelda i Tarnowskiego w eliminacji zakopiańskiej oraz Tarnowskiego i autora niniejszego artykułu w turneju w Międzyzdrojach. Tak więc słuszność okazała się po stronie Prezydium Sekcji Szachów GKKF, a nie po stronie inspiratorów słynnego już dziś „listu zbiorowego", którzy nic prócz osobistych korzyści na widoku nie mieli. Zresztą zagadnienie, kto winien reprezentować nasze barwy w imprezach międzynarodowych, kto jest godzien tego zaszczytu i jakim wymogom winien odpowiadać reprezentant Polski Ludowej — stanie niewątpliwie wkrótce na forum obrad Prezydium Sekcji Szachów, jako zagadnienie najważniejsze!

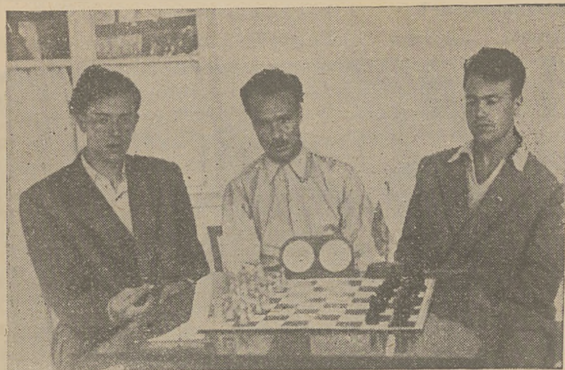
Komitet organizacyjny turnieju. Od lewej: ob. Szpakowski, Łysakowski, Kałęcka, Duda, Radzikowski i Pfeffer

Na starcie turnieju w Międzyzdrojach stanęło 8 zawodników zagranicznych i 10 Polaków, w ostatniej bowiem chwili w związku z nieparzystą ilością zawodników Prezydium Sekcji Szachów dopuściło również i Gawlikowskiego, jako piątego z eliminacji zakopiańskiej.

L. p.	Uczestnicy	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	Razem	Miejsce
1	Balanel Ion Rumunia	●	0	1	0	1	1	0	1	1	½	½	1	1	1	1	½	½	11	I—II
2	Milev Zdravko Bułgaria	1	●	½	½	1	1	½	½	1	1	½	1	½	½	0	½	1	11	I—II
3	Makarczyk Kazimierz Polska	0	½	●	1	1	1	½	½	0	½	1	0	1	1	½	½	1	10	III—IV
4	dr. Szily Jozsef Węgry	1	½	0	●	½	½	1	1	½	0	½	½	1	½	1	1	½	10	III—IV
5	Tarnowski Alfred Polska	0	0	0	½	●	1	1	½	1	½	1	0	1	½	1	½	1	9½	V
6	Szabo Stephan Rumunia	0	0	0	½	0	●	1	0	1	1	1	1	0	1	1	½	1	9	VI
7	Bobocov Miłko Bułgaria	1	½	½	0	0	0	●	0	1	½	½	1	½	½	1	0	1	8	VII—VIII
8	Koch Berthold N.R.D.	0	½	½	0	½	1	1	●	0	½	0	0	1	1	½	1	½	8	VII—VIII
9	Gawlikowski Stanisł. Polska	0	0	1	½	0	0	0	1	●	½	0	1	0	½	1	1	1	7½	IX—XII
10	Plater Kazimierz Polska	½	0	½	1	½	0	½	½	½	●	½	½	0	½	½	½	1	7½	IX—XII
11	kpt. Pytlakowski A. Polska	½	½	0	½	0	0	½	1	1	½	●	0	½	1	0	½	1	7½	IX—XII
12	Śliwa Bogdan Polska	0	0	1	½	1	0	0	1	0	½	1	●	1	½	0	1	0	7½	IX—XII
13	dr. Arłamowski E. Polska	0	½	0	0	0	1	½	0	1	1	½	0	●	0	½	1	1	7	XIII-XIV
14	Litmanowicz W. Polska	0	½	0	½	½	0	½	0	½	½	0	½	1	●	1	½	1	7	XIII-XIV
15	Bakonyi Elek Węgry	0	1	½	0	0	0	0	½	0	½	1	1	½	0	●	1	0	6	XV—XVI
16	Grynfeld Izak Polska	½	½	½	0	½	½	1	0	0	½	½	0	0	½	0	●	1	6	XV—XVI
17	Kübart Erich N.R.D.	½	0	0	½	0	0	0	½	0	0	0	1	0	0	1	0	●	3½	XVII

Niestety nie zakończył turnieju Szapiel, którego stan zdrowia po 8 rundzie wymagał natychmiastowego skierowania go do szpitala. Ponieważ rozegrał on mniej niż połowę partii — wyniki jego zostały anulowane, a ostateczna ilość zawodników wyniosła 17 osób.

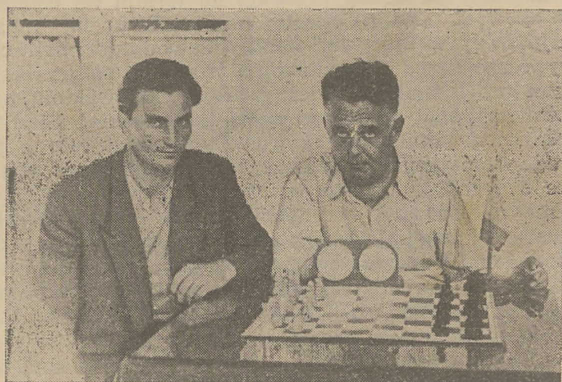
Przebieg turnieju był niezwykle emocjonujący. W pierwszych rundach prowadzenie objął Balanel, który po 9-ej rundzie miał 1½ p. przewagi nad następnym w tabeli Milevem. Balanel jednakże nie wytrzymał nerwowo napięcia walki w ostatnich rundach i w przedostatniej rundzie dał się dognać Milevowi, z którym ostatecznie podzielił pierwszą i drugą nagrodę. Milev po stosunkowo słabym starcie (2½ p. z 5) wysunął się w dziewiątej rundzie na drugie miejsce, którego nie oddał już do końca, doganiając na finiszu Balanela. Obaj ci młodzi i wysoce utalentowani zawodnicy osiągnęli zasłużony sukces, obaj też mają przed sobą dużą przyszłość.

Ekipa bułgarska: Milev, Bożkov i Bobocov

Na trzecim i czwartym miejscu uplasowali się Polak Makarczyk i Węgier Szily. Ten ostatni — niewątpliwie — największa sława spośród wszystkich uczestników turnieju, zlekceważył sobie na początku turnieju swych przeciwników Polaków. Osiągnąwszy w pierwszych trzech rundach ½ p. znalazł się wraz ze swym ziomkiem Bakonyi'm na końcu tabeli. Jedynie dzięki swej wysokiej klasie gry wywindował się on pod koniec turnieju na jedno z czołowych miejsc w tabeli, a przed ostatnią rundą zarysowała się przed nim teoretyczna możliwość zajęcia pierwszego miejsca. Jego ostateczny wynik jest w pełni zasłużony.

Duży sukces osiągnął Makarczyk, dzieląc z Szily'm III—IV miejscce. Po słabym starcie Makarczyk począł grać bardzo dobrze i na 2 rundy przed końcem znalazł się na trzecim miejscu, o 1 punkt za leaderem turnieju Balanelem. Jednakże przegrana z Gawlikowskim w przedostatniej rundzie odebrała mu szanse na pierwsze miejsce w turnieju.

Ekipa rumuńska: Balanel i Szabo

Na marginesie tej porażki Makarczyka podkreślić należy niezwykle sportową walkę Polaków między sobą. Dość powiedzieć, że najbardziej bojowe partie z turnieju — to partie, rozegrane przez zawodników polskich przeciwko sobie. Nic dziwnego — stawka była niezwykle wysoka.

Samodzielne piąte miejsce zajął Tarnowski, od 2 lat nie występujący w poważniejszych imprezach. Tarnowski udowodnił, że jest jednym z najsilniejszych naszych mistrzów. Grał on dobrze, z dużą inwencją i zrozumieniem pozycji. Po 13 rundzie Tarnowski dzielił 3—4 miejsce z Milevem. Jednakże niespodziewana grypa,. którą z najwyższym wysiłkiem przemógł, odebrała mu szanse na pierwsze miejsce. Na finiszu bowiem zdołał on osiągnąć zaledwie 1½ p. z czterech — grając jednakże z silną temperaturą. Szczególnie godnym podkreślenia jest fakt, że uzyskawszy w partii z Makarczykiem strate-

Dr. Szily i F. Elek (Węgry)

gicznie wygraną pozycję — nagle zasłabł. Jedynie ogromnej sile woli ma ten niezwykle ambitny zawodnik do zawdzięczenia fakt, że wytrzymał on do końca turnieju. Tarnowski właśnie jest moralnym zwycięzcą ekipy polskiej.

Szabo — zdobywca szóstej nagrody — grał w tym turnieju dobrze. Jego końcówka z Pytlakowskim jest doskonała! Również i on na finiszu nie wytrzymał napięcia walki i znajdując się po XIV rundzie na drugiej pozycji, osiągnął w ostatnich trzech partiach zaledwie ½ p., spadając na szóste miejsce.

Ekipa NRD: dr Koch i E. Kübart

Dalsze dwa miejsca zajęli Bobocov i Koch. Bobocov — to młody i nierutynowany zawodnik o kombinacyjnym stylu gry. Wpada on jednakże w każdej niemal partii w niedoczas, w którym nie całkowicie panuje nad swymi nerwami. Po usunięciu tej poważnej wady podniesie on niewątpliwie swój poziom gry. Koch, podobnie jak r. ub., zajął nagrodzone miejsce, grając solidnie i pomysłowo.

Ostatnią nagrodę podzieliło 4 Polaków — Gawlikowski, Plater, Pytlakowski i Śliwa, którzy zdobyli po 7½ p.

Wynik Śliwy jest raczej nieprzyjemną niespodzianką. Okazuje się, że mistrz Polski nie potrafi się pozbyć kompleksu niższości wobec zawodników zagranicznych. Śliwa we wszystkich rozegranych dotychczas turniejach międzynarodowych (I, III i IV w kraju oraz na turnieju pamięci Maroczy'ego w Budapeszcie) nie odegrał poważniejszej roli, a przeważająca większość jego punktów w roku ubiegłym i bieżącym zdobyta została na Polakach.

Tego mankamentu musi Śliwa się pozbyć, jeśli chce w przyszłości odegrać poważniejszą rolę — taką, na jaką go stać.

Gawlikowski i Plater zagrali na swym normalnym poziomie. Natomiast na Pytlakowskim odbiła się ujemnie zbyt długa przerwa w grze. Ten niewątpliwie jeden z czołowych naszych mistrzów winien w przyszłości grać we wszystkich poważniejszych turniejach krajowych.

O ½ p. za wyżej wymienionymi uplasowali się Arłamowski i Litmanowicz.

Arłamowski po XII rundzie znajdował się na 6—7 miejscu, jednakże na finiszu poniósł kilka dotkliwych porażek i spadł na dalsze miejsce.

Swój wynik w pierwszym przez siebie granym turnieju międzynarodowym uważam za niezły.

Zawodnicy polscy. Siedzą (od lewej): Makarczyk, Litmanowicz, Plater, Grynfeld, Tarnowski i Arłamowski. Stoją (od lewej): Śliwa, Pytlakowski i Gawlikowski.

Wynik Bakonyi'ego to największa bodaj niespodzianka. Ten wysokiej klasy mistrz musiał ugiąć czoła przed wszystkimi niemal Polakami i zawodnikami zagranicznymi. Bakonyi gra jak się okazuje zagranicą nieco słabiej, niż u siebie na Węgrzech.

Grynfeld znalazł się tym razem w polu pokonanych. Popełnił on jednakże kilka grubych błędów, jak w partiach ze Śliwą, Arłamowskim i Bakonyi'm, tracąc przez to przynajmniej 1½ p. Na jego usprawiedliwienie należy jednak dodać, że na przestrzeni ostatnich 4 miesięcy rozegrał on zbyt dużą ilość partii (4 turnieje i trójmecz w Görlitz — łącznie 49 partii).

Kübart — zajmujący ostatnie miejsce w tabeli — grał tym razem rzeczywiście najsłabiej.

Ogólny poziom turnieju był dobry.

Szereg partii, jak np. Śliwa — Makarczyk, Szily — Koch, Bakonyi — Milev, Milev — Szabo, Makarczyk — Szily stało na bardzo wysokim poziomie.

Świetlica FWP, gdzie mieściła się sala turnieju

Jak należy oceniać ogólny wynik Polaków? Jeśli chodzi o wynik Polaków z zawodnikami zagranicznymi, to wynosi on 47%, co jest niewątpliwie wielkim sukcesem drużynowym. Okazuje się, że mamy w tej chwili przynajmniej 10 zawodników o niezwykle wyrównanym poziomie, którzy mogą walczyć z **czołowymi** zawodnikami innych krajów, jak równi z równymi.

A oto tabelka spotkań Polaków z zawodnikami zagranicznymi.

	Balanel	Milev	Szily	Szabo	Bobocov	Koch	Bakonyi	Kübart	Razem
Makarczyk	0	½	1	1	½	½	½	1	5
Tarnowski	0	0	½	1	1	½	1	1	5
Plater	½	0	1	0	½	½	½	1	4
Pytlakowski	½	½	½	0	½	1	0	1	4
Arłamowski	0	½	0	1	½	0	½	1	3½
Gawlikowski	0	0	½	0	0	1	1	1	3½
Grynfeld	½	½	0	½	1	0	0	1	3½
Litmanowicz	0	½	½	0	½	0	1	1	3½
Śliwa	0	0	½	0	0	1	0	0	1½
Ogólny wynik									33½ : 38½

Stosunek 33½ : 38½ w porównaniu z zeszłorocznym wynikiem 18:45 najlepiej świadczy o wielkim postępie, jaki szachy polskie zrobiły w ciągu minionego roku. IV Międzynarodowy Turniej w Międzyzdrojach udowodnił, że nasz sukces w Görlitz nie był przypadkowym. Po raz pierwszy w rozegranych u nas po wojnie turniejach nikt z zawodników polskich nie znalazł się na ostatnim miejscu, a wszyscy oni grubo przekroczyli tzw. „Meisterdrittel" (33,3%).

Jak wynika z powyższej tabeli, jedynie Śliwa osiągnął z zawodnikami zagranicznymi zdecydowanie zły wynik, podczas gdy wszyscy pozostali wyszli z tymi ostatnimi zupełnie nieźle, Makarczyk i Tarnowski zaś — bardzo dobrze.

A oto tabelka wyników Polaków między sobą.

L. p.		1	2	3	4	5	6	7	8	9	Razem
1	Śliwa	●	1	1	0	1	½	½	1	1	6
2	Makarczyk	0	●	1	0	1	1	½	1	½	5
3	Tarnowski	0	0	●	1	1	½	½	1	½	4½
4	Gawlikowski	1	1	0	●	0	½	½	0	1	4
5	Arłamowski	0	0	0	1	●	0	1	½	1	3½
6	Litmanowicz	½	0	½	½	1	●	½	0	½	3½
7	Plater	½	½	½	½	0	½	●	½	½	3½
8	Pytlakowski	0	0	0	1	½	1	½	●	½	3½
9	Grynfeld	0	½	½	0	0	½	½	½	●	2½

Tu mistrz Polski Śliwa osiągnął zdecydowanie najlepszy wynik, zdobywając 6 p. z ośmiu!

Jeśli chodzi o stronę organizacyjną — to Komitet Organizacyjny w składzie: Radzikowski, Gonczarski, Łysakowski, Szpakowski, Pfeffer, Kałęcka i Duda — działał bardzo sprawnie i energicznie. Szczególna pochwała należy się głównemu arbitrowi turnieju kol. L. Radzikowskiemu za wyjątkową sprężystość w kierowaniu imprezą, oraz kol. Kałęckiej i kol. Szpakowskiemu — za szybkie wydawanie biuletynu turniejowego.

W sumie uznać należy IV Międzynarodowy Turniej w Międzyzdrojach za imprezę udaną i za duże osiągnięcie drużynowe Polski.

DZIAŁ PARTII

Ion Balanel (stoi Szapiel)

837

OBRONA GRÜNFELDA

grana na IV Międzynarodowym turnieju w Międzyzdrojach rb.

Balanel **Milev**

1. d2-d4 Sg8-f6 2. c2-c4 g7-g6 3. Sb1-c3 Gf8-g7 4. g2-g3 d7-d5 5. Gf1-g2.

Po 5. c:d5 S:d5 6. e4 S:c3 7. b:c3 c5 czarne mogą wywierać silny nacisk na centrum białych.

5. ... d5:c4 6. Hd1-a4+ Sf6-d7 7. c2-e3.

Posunięcie to oznacza stratę tempa, albowiem wcześniej czy później białe będą zmuszone zagrać e3-e4. Błędem byłoby 7. H:c4? albowiem po 7. ... Sb6 białe tracą piona d4. Jeśli 7. Sf3, to 7... Sc6! a następnie 8. ... Sb6 i czarne zostają z pionem więcej.

7. ... 0-0?

Zdravko Milev

Należało grać energicznie 7. ... e5! i po 8. d:e5 0-0 czarne miałyby doskonałą grę, np.:

I. 9. f4 Sb6 10. Hc2 Sa6 11. a3 Sc5! albo 9. ... Sc5 10. H:c4 Sba6 z następnym Ge6 i Sd3+ i czarne uzyskują zwycięski atak.

II. 9. Sf3 Sb6 10. Hc2 Sc6 i czarne wygrywają piona e5.

III. 9. e6 Sb6 10. e:f7+ Kh8 11. Hc2 Sa6 z przewagą czarnych.

Dlatego też na 7. ... e5! białe powinny grać 8. d5, po czym nastąpiłoby 8. ... 0-0 9. H:c4 Sb6 10. Hb3 c6 11. e4 (jeśli 11. d:c6 to 11. ... S:c6 i 12. ... Ge6 i czarne stoją doskonale) 11. ... c:d5 12. e:d5 Sa6 13. Sge2 Sc5 14. Hd1 Gf5 z przewagą czarnych.

Tak więc czarne nie wykorzystały możliwości przeforsowania e7-e5, licząc na swą przewagę w rozwoju. Wprawdzie zyskują one 2—3 tempa, jednakże dzięki silnemu centrum białe mogą łatwo skoncentrować swe figury.

8. Ha4:c4 Sd7-b6.

Jeszcze teraz należało grać 8. ... e5!

9. Hc4-b3 c7-c6 10. Sg1-e2 Gc8-e6 11. Hb3-c2 a7-a5 12. 0-0 Sb8-a6 13. Wf1-d1 Sa6-b4 14. Hc2-b1 a5-a4 15. e3-e4.

Z groźbą 16. a3 i 17. d5.

15. ... Ge6-c4 16. Gc1-e3 Hd8-c7 17. b2-b3 a4:b3 18. a2:b3 Wa8:a1 19. Hb1:a1 Sb4-c2.

Błędem byłoby 19. ... G:b3 20. Wb1 Sc2 21. Hb2 S:e3 22. f:e3! i czarne tracą figurę.

20. Ha1-b2 Sc2:e3 21. f2:e3 Gc4-a6 22. e4-e5!

W ten sposób białe zmniejszają wybitnie aktywność czarnego Gońca g7, a zarazem grożą manewrem Sc3-e4-c5.

22. ... Wf8-d8 23. Se2-f4!

To zmusza czarne do zagrania e7-e6 i osłabienia pól f6 i d6.

23. ... e7-e6 24. Wd1-c1 Hc7-e7 25. Sc3-e4 Sb6-d5 26. Hb2-d2?

Gruby błąd, będący rezultatem pośpiechu, jaki mój przeciwnik z niezrozumiałych powodów wykazywał w czasie całego niemal turnieju, zużywając na partię zaledwie 30 minut — 1 godzinę czasu do namysłu. Gdyby Balanel zastanowił się nad pozycją nieco głębiej, niewątpliwie tego błędu by nie zrobił. Z drugiej jednak strony stwierdzić należy, że pozycja białych nie jest najlepsza. Np.:

I. 26. Kf2 Sb4! i białe tracą jakość z uwagi na groźbę 27. ... g5.

II. 26. Hf2 Ha3! 27. Wb1 S:f4 28. e:f4 Gd3 i czarne wygrywają piona.

III. 26. Sc5 Gb5 27. e4 S:f4 28. g:f4 b6! 29. Sa4 Hh4! i czarne stoją lepiej.

IV. 26. S:d5 e:d5 27. Sc5 (jeśli 27. Sd6 to 27. ... f6!) 27. ... Gb5 a następnie 28. ... f6 i czarne stoją lepiej.

26. ... Gg7:e5 27. Sf4:g6??

Białe zostały widocznie całkowicie wytrącone z konceptu, gdyż posunięcie w tekście przegrywa partię. Szanse na uratowanie partii dawało 27. S:d5 (jeśli 27. Sc5 to 27. ... S:e3!) 27. ... e:d5 (27. ... c:d5 prowadzi do remisu z powodu różnopolowych Gońców, a mianowicie nastąpiłoby wówczas 28. Sc5 i 29. S:a6) 28. Sc5 Gg7 29. S:a6 Gh6! 30. Kf2 We8 31. Wc3 b:a6 itd.

27. ... h7:g6 28. d4:e5 Sd5-f4 29. Hd1:d8 He7:d8 30. g3:f4 Hd8-d3 31. Kg1-f2??

Jasne, że partia białych jest przegrana. Jednakże i ten ostatni błąd jest rezultatem szybkiej gry mego partnera.

31. ... Hd3-e2+

Białe poddały się.

(Uwagi mistrza Z. Mileva specjalnie dla „Szachów").

838

OBRONA GRÜNFELDA

grana na międzynarodowym turnieju w Międzyzdrojach.

Szily **Plater**

1. Sg1-f3 Sg8-f6 2. c2-c4 g7-g6 3. Sb1-c3 d7-d5

W tym wariancie zastosowanie obrony Grünfelda jest dla czarnych niekorzystne, bo białe nie zagrały jeszcze d2-d4. Należało raczej przejść do obrony królewsko-indyjskiej.

4. c4:d5 Sf6:d5 5. h2-h4

Posunięcie wprowadzone do praktyki turniejowej przez dr. Szily w partii z Korodim. Grozi teraz h4-h5-h6, względnie (po krótkiej roszadzie czarnych) h5:g6 z otwarciem linii „h" i niebezpiecznym atakiem.

5. ... h7-h5

Ruch ten osłabia znacznie skrzydło królewskie, ale czarne nie mogą dopuścić do dalszego marszu piona „h" białych.

6. Hd1-b3 Sd5:c3

Nieco lepsze było 6. Sb6.

7. d2:c3

Dobre było również 7. H:c3 Wg8 — i czarne są pozbawione krótkiej roszady.

7. ... Gf8-g7 8. Gc1-f4

Lepsze 8. Gg5! c6 9. Wdl Hc7 10. Ha3, po czym czarne nie mogły by roszować, a ponadto miały by trudności z rozwinięciem skrzydła hetmańskiego.

8. ... c7-c6 9. e2-e4 Hd8-b6 10. Hb3-a3 0-0 11. Gf1-c4 Sb8-d7 12. Sf3-g5 e7-c6

Groziło 13. S:f7 W:f7 14. H:e7

13. Wa1-d1 Sd7-e5 14. Gc4-e2 Hb6-c7

Czarne przygotowują posunięcie 15. ... c5, grożąc jednocześnie wymianą ważnego gońca białych: 15. ... Sd3+ 16. W:d3 H:f4.

15. Gf4-g3

Najprostsze było skrystalizowanie dotychczasowej przewagi pozycyjnej przez wymianę hetmanów: 15. Hd6! H:d6 16. W:d6 c5 17. 0-0 z opanowaniem jedynej otwartej linii i silnym naciskiem na skrzydło hetmańskie czarnych.

Posunięcie w tekście jest pomyślane jako wstęp do nieumotywowanego pozycyjnie ataku pionami.

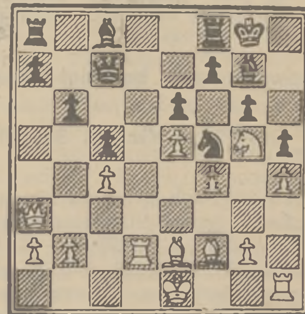
15. ... c6-c5 16. f2-f4? Se5-g4 17. e4-e5 Sg4-e3 18. Wd1-d2

Przy swym 16-tym ruchu białe planowały 18. Wd3 Sf5 19. Gf2 b6 20. g4 i dopiero w ostatniej chwili spostrzegły, że po 18. Wd3?? Sc2+ czarne zdobywają hetmana. Wprawdzie ruch wieżą na d2 odparowuje tę groźbę, lecz czarne wykorzystują zyskane tempo do skonsolidowania pozycji.

18. ... b7-b6

Piona g2 oczywiście nie wolno bić, bo po 19. Kf2 skoczek ma odciętą drogę powrotu.

19. c3-c4 Se3-f5 20. Gg3-f2

20. ... f7-f6!

Teraz czarne przystępują do kontrataku na osłabione awanturniczym atakiem piony białych.

21. e5:f6 Gg7:f6 22. Ge2-f3 Wa8-b8 23. Sg5-e4 Gf6-d4 24. 0-0.

Za piona f4 białe biorą piona a7, lecz po tej wymianie czarne uzyskują bezpośredni atak na mocno nadwątloną pozycję białego króla, wykorzystując przy tym słabość piona h4.

24. ... Hc7:f4 25. Ha3:a7 Gd4-e5! 26. Wf1-d1 Sf5:h4 27. Gf2-g3 Sh4:f3+ 28. g2:f3 Hf4-e3+ 29. Kg1-h2 Wb8-b7 30. Ha7-a3 Ge5:g3+ 31. Se4:g3 He3-f4

Do wygranej końcówki prowadziło: 31. ... H:a3 32. b:a3 Wbf7, lecz posunięcie w tekście jest silniejsze.

32. Ha3-d3?

Po stosunkowo najlepszym 32. Kg2 Wbf7 czarne zdobywają drugiego piona i również łatwo wygrywają.

32. ... h5-h4 33. Wd2-g2 h4:g3+ 34. Wg2:g3 Wb7-g7 35. Kh2-g2 Gc8-b7 36. Wd1-h1 Hf4-f5 37. Hd3-c3 e6-e5 38. Wg3-h3 Wf8-f6 39. Hc3-e3 Hf5-c2+ 40. Kg2-g1 Wf6-d6

Białe poddały się.

(Uwagi mistrza międzynarodowego K. Platera)

839

PARTIA SYCYLIJSKA
grana na turnieju międzynarodowym w Międzyzdrojach rb.

Tarnowski **Gawlikowski**

1. e2-e4 c7-c5 2. Sg1-f3 Sb8-c6 3. d2-d4 c5:d4 4. Sf3:d4 g7-g6

Posunięcie to, propagowane od przeszło dwu lat przez Simagina cieszy się ostatnio coraz bardziej wzrastającą popularnością.

5. Sb1-c3

Jak stwierdza Simagin w „Szachmatach" w 1951 r. jedyną kontynuacją, dającą białym szanse na osiągnięcie przewagi jest 5. c4, co prowadzi do znanego i przez dłuższy czas nieco przecenianego systemu Maróczy'ego. I tutaj jednak tak po 5. ... Gg7. 6. Sc2 d6. 7. Ge2, Sh6!, jak i po 5. ... Gg7 6. Ge3! (wykrzyknik Simagina) d6. 7. Ge2, Sh6! 8. Sc3 0-0 9. 0-0 f5! powstają skomplikowane, ale jak pokazała praktyka nie niekorzystne dla czarnych pozycje.

Tarnowski woli bardziej utarte drogi.

5. ... Gf8-g7 6. Gc1-e3 Sg8-f6 7. f2-f3

W dwu partiach granych niedawno czarnymi przez Simagina nastąpiło szablonowe 7. Ge2? 0-0 8. 0-0 d5! względnie 7. Ge2? 0-0 8. Hd2 d5! i w porównaniu z normalnymi wariantami wynikającymi z „systemu drakona" czarne zyskały ważne tempo (d7-d5, zamiast d7-d6-d5) osiągając doskonałą grę. W partii Tarnowski - Gawlikowski, mecz Kraków - Warszawa, grudzień 1951 rok białe spróbowały wzmocnić nieco ten system grając 7. Ge2 0-0 8. f4. Czarne odpowiedziały i tutaj 8. ... d5, ale po 9. e5 Sd7 10. 0-0 (10. Sd5 Sd:e5) „konsekwentnie" zaatakowały białe centrum ruchem 10. ... f6?? przeoczywszy 11. Se6 i po stracie jakości szybko przegrały. W niniejszej partii przeciwnik mój wybiera jednak inny plan, obawiając się zapewne (i prawdopodobnie słusznie...) jakiegoś przygotowanego „wzmocnienia".

7. ...0-0 8. g2-g4!

Oto idea białych. Jak wiadomo mistrz Tarnowski jest jednym z najlepszych u nas specjalistów, grających białymi przeciw „drakonowi" system z Ge3, f3, Hd2, 0-0-0 i szturmem pionowym na prawym skrzydle (zwykle jednak bez otwierania linii „h"!). I tym razem postanawia on wciągnąć przeciwnika na te dobrze sobie znane tory.

8. ... e7-e5?

Należało pogodzić się z losem i grać 8. .... d6. Nie chciałem jednak być „usmażony" w ulubionym sosie mistrza Tarnowskiego i wychodząc z założenia, że białe jeszcze nie roszowały i zbyt szybko nie będą mogły uprowadzić króla w zupełnie bezpieczne miejsce postanowiłem natychmiast przystąpić do rozbijania białego centrum. Próba ta jednak, jak się okaże, była równie hazardowa, jak niepoprawna.

9. Sd4-e2

Bardzo poważnie wchodziło również w rachubę 9. Sd-b5.

9. ... d7-d5(?)

Konsekwentnie, ale błędnie. Mniejszym złem było 9. d6.

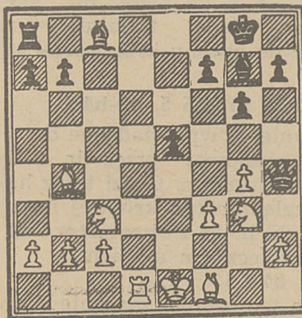
10. e4:d5 Sc6-b4 11. Ge3-c5! Sf6:d5 12. Gc5:f8

Przy partii obaj partnerzy sądzili, że po 12. S:d5 S:d5 13. G:f8 G:f8 14. Sg3 Ge6 wobec pewnych trudności i niebezpieczeństw związanych z przeprowadzeniem przez białe długiej roszady — czarne będą mieć zadawalającą rekompensatę za utraconą jakość. Mistrz Plater wykazał jednak po partii, że grając 14. Hd2! zostawały białe z jakością więcej przy zupełnie bezpiecznej pozycji.

12. ... Hd8-h4+ 13. Se2-g3 Sd5-e3 14. Gf8:b4!

Obalenie koncepcji czarnych, które liczyły jedynie na odejście hetmana, poczem po 14. ... Sb:c2+i 15. ... G:f8 osiągnęłyby niemożliwy do odparcia atak.

14. ... Se3:d1 15. Wa1:d1.

Sytuacja wyjaśniła się, aczkolwiek widzimy na szachownicy zupełnie niecodzienny stosunek sił. Wieża i dwa skoczki walczą z hetmanem. Mimo niezupełnie pewnej pozycji białego króla liczne białe figury nadzwyczaj szybko skoncentrują się do decydującego ataku.

15. ... h7-h5

W ten sposób zdobywają czarne jeszcze piona i otwierają ważny „lufcik", nie rozwiązują jednak problemu rozwoju figur lewego skrzydła. Być może nieco lepsze było proste 15. ... Ge6.

16. Sc3-d5 h5:g4 17. Gb4-e7!

Bardzo silne posunięcie. Łudziłem się jeszcze, że białe... zechcą zdobyć czwartą figurę za hetmana grając 17. Se7+? Kh7 18. Wd8 g:f3 19. c3 (inne ruchy nie są lepsze) a5 20. Ga3 e4 21. W:c8 W:c8 22. S:c8 poczem po 22. ... e3! zagrożone przede wszystkim manewrem Hh4-d8-d2 mat znalazłyby się one nagle w beznadziejnej sytuacji...

17. ... Hh4-h6?

Jak się okaże konieczne było 17. ... f6, co zresztą również nie powinno już było uratować partii.

18. Sg3-e4!

Związany skoczek nagle ożył i wchodzi do gry ze straszną siłą, atakując dodatkowo ważne pola f6 i g5 i grożąc kompletnym zapatowaniem hetmana.

18. ...f7-f6

Smutna konieczność...

19. Sd5:f6+ Gg7:f6

Po likwidacji tego gońca czarne są stracone, gdyż Król ich został pozbawiony najlepszego (i właściwie jedynego...) obrońcy, ale po 19. ...Kf7 mogło nastąpić po prostu 20. Gc4+ K:e7 21. Sg8+ i 22. S:h6 z łatwą wygraną białych.

20. Gf1-c4+ Kg8-h7 21. Se4:f6+ Kh7-g7

Czarne robią jedyne posunięcia, w przeciwnym razie dostałyby bezpośrednio mata.

22. 0-0?

Trudno wyobrazić sobie bardziej „naturalne" posunięcie: biały król uchodzi z niezbyt pewnej pozycji w centrum i ostatnia biała figura przyłącza się do ataku na nieprzyjacielskiego króla. A jednak tu właśnie, pierwszy raz w tej partii zawodzi zdrowy instykt i dobre zdolności „rachunkowe" mego przeciwnika. Łatwo wygrywało 22. f:g4! np. 22. ... He3+ 23. Ge2 Kf7 24. Wd3! Hh6 25. h4! itd., albo 22. ... Hh4+ 23. Kd2 Hg5+ (23. ... Hf2+ 24. Kc1) 24. Kc3 i przewaga materialna białych musi rozstrzygnąć. Teraz nieoczekiwanie osiągają czarne nadzwyczaj niebezpieczny kontratak.

22. ... Hh6-e3+ 23. Kg1-g2 Gc8-f5 24. Sf6-d5?

Drugi ciężki błąd, który powinien był doprowadzić do przegranej. Należało grać 24. Gd3! likwidując silnego gońca f5 ciągle jeszcze z poważnymi widokami na wygraną.

24. ... g4:f3+ 25. Wf1:f3

Jeżeli 25. Kh1 to 25. ... He4 26. Gd3?? f2+ i mat w następnym posunięciu, a po 25. Kg3, He4 białe również powinny oddać gońca ze względu na 26. Gd3?! (26. Gb3?? Hg4+. 27. Kf2 Hg2+ 28. Ke3, He2 mat) Hg4+ 27. Kf2 e4! 28. Gc4 Hg2+ 29. Ke3 Wc8! i czarne dysponują szeregiem bardzo poważnych gróźb.

25. ... He3-e4

Wobec podwójnej groźby 26. ... H:c4 lub 26. ... Gg4 białe tracą teraz figurę, z podziwu godną energią poszukują jednak nowych szans.

26. Ge7-f6+! Kg7-h7!

Najlepsze!

27. Gc4-d3! He4-g4+!

Tylko tak. Po 27. ... H:d5? 28. G:f5! H:d1 29 Wh3+ Kg8 (29. ... Hh5 30. W:h5+) 30. Ge6+ czarne dostałyby mata w następnym posunięciu!

28. Kg2-f2 e5-e4 29. Wf3-f4!

Desperacka, ostatnia szansa.

29. ... Hg4:d1 30. Gd3-c4 Hd1:c2+ 31. Gc4-e2 Hc2-c5+?

Obie strony miały tu już pewne trudności z czasem, nie usprawiedliwia to jednak dwu kolejnych, ciężkich błędów czarnych. Uzyskawszy olbrzymią przewagę materialną uznałem, że można już „odpocząć" i postanowiłem przede wszystkim odpędzić skoczka białego na „pasywną" pozycję, zapominając o niebezpieczeństwach, jakie ciągle jeszcze zagrażają czarnemu królowi. Najprostsze było 31. ... Kg8! np. 32. Se3 Hc6 33. Gc4+ Kf8 itd.

32. Sd5-e3 Wh8-f8??

Aby („po najdłuższym życiu"...) grozić odkrytym szachem na linii „f". Ruch ten jest jednak strasznym przegrywającym błędem. Jeszcze teraz wygrywało 32. ... b5 33. a4 a6, a nawet prozaiczne 32. ... Wc8. 33. Wh4+ Kg8 34. Gc4+ H:c4 35. S:c4 W:c4 prowadziło do spokojnej końcówki z pionem więcej. Teraz następuje katastrofa:

33. Wf4-h4+ Kh7-g8 34. Ge2-c4+

To właśnie decydujące posunięcie czarne zupełnie przeoczyły...

34. ... Hc5:c4 35. Wh4-h8+ Kg8-f7 36. Wh8:f8+! Kf7:f8 37. Se3:c4 i białe pozostały z figurą więcej. Nastąpiło jeszcze:

37. ... Gf5-e6 38. b2-b3 b7-b5 39. Sc4-d6 b5-b4 40. Gf6-d4 a7-a5 41. Gd4-c5 Kf8-g7 42. Sd6-c4 i czarne poddały się.

Pełna coprawda omyłek, ale ostra, ciekawa i bezsprzecznie jedna z najbardziej „zwariowanych" partii turnieju.

(Uwagi: St. Gawlikowskiego)

840

PARTIA HOLENDERSKA

grana na turnieju międzynarodowym w Międzyzdrojach rb.

Makarczyk — Gawlikowski

1. d2-d4 f7-f5 2. c2-c4 Sg8-f6 3. Sb1-c3 e7-e6 4. Hd1-c2

Rzadko używany wariant, nie dający białym poważniejszych szans na utrzymanie przewagi debiutowej.

4. ... Gf8-b4

Najlepsze. Gra przechodzi obecnie na tory korzystnego dla czarnych wariantu obrony Nimzowitscha, dającego pełne wyrównanie.

5. a2-a3 Gb4:c3+ 6. Hc2:c3 b7-b6 7. Sg1-f3 d7-d6 8. g2-g3 Gc8-b7 9. Gf1-g2 0-0 10. 0-0 Hd8-e7 11. b2-b3

Nieco aktywniejsze jest 11. b4, co zresztą również nie przeszkadza czarnym w przeprowadzeniu tego samego upraszczającego manewru, który nastąpił w partii.

11. ... Sb8-d7 12. Gc1-b2 Sf6-e4; 13. Hc3-c2 Se4-g5!

Posunięcie to zaleca L. Pachman (z białym pionem na b4), słusznie uważając, że czarne stoją bardzo dobrze.

14. Sf3:g5 Gb7:g2 15. Kg1:g2

Oczywiście nie 15. S:e6? Ge4 i białe tracą figurę.

15. ... He7:g5 16. Wa1-e1 Wa8-e8 17. Gb2-c1 Hg5-h5 18. f2-f3

Partia jest najzupełniej wyrównana i dlatego spodziewałem się tu raczej natychmiastowego 18. e4 na co miałem zamiar odpowiedzieć 18. ... f4! aby po 19. G:f4 W:f4 20. g:f4 Hg4+ zremisować wiecznym szachem. Była to jednak przedostatnia runda i jedynie zwycięstwo dawało naszemu olimpijczykowi szanse na I nagrodę. Ta właśnie okoliczność zaważyła na losie partii.

18. ... e6-e5 19. d4:e5 Sd7:e5 20. Hc2-d2(?)

Początek błędnego planu. Należało grać albo 20. Gf4 Sg6 21. Hd2, albo nawet 20. e4 f:e4 21. W:e4! (21. H:e4? S:f3) z równą partią (21. ... S:f3? 22. W:e8, albo 21. ...W:f3? 22. He2!).

20. ... a7-a5!

Tego posunięcia białe, jak się zdaje nie doceniły. Grozi rozbicie pionów przez a5-a4. Teraz inicjatywa przechodzi do czarnych.

21. Hd2-d5+?

Konieczne było 21. a4 Sd7 22. Ga3! Ruch w tekście można określić jako decydujący błąd, gdyż prowadzi on właściwie forsownie do bardzo trudnej, przypuszczalnie nawet beznadziejnej już dla białych końcówki.

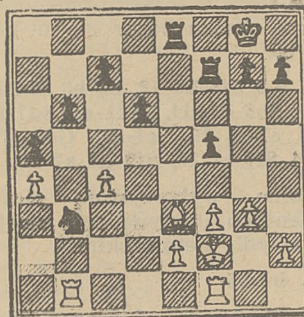
21. ... Hh5-f7 22. Hd5:f7+

Jeśli teraz 22. a4 to 22 ... H:d5 23. c:d5 Sd7 i białe tracą piona (24. Gf4 Sc5, albo 24. Ga3 We3 itd.). Po 22. Gf4 (lub 22. Gb2) nastąpiłoby 22. ... a4! 23. G:e5 (23. b4? S:c4) W:e5 24. H:f7+ K:f7 25. b4 We3 26. Kf2 W:a3 27. Wa1 Wc3! i czarne również mają zdrowego piona więcej w czterowieżowej końcówce.

22. ... Wf8:f7 23. a3-a4 Se5-d7 24. Kg2-f2 Sd7-c5 25. Gc1-e3.

Piona uratować nie można.

25. ... Sc5:b3 26. We1-b1

26. ... We8:e3!

Słabość punktów e2, e3 i b3 zadecydowała. Ofiara jakości, bardzo narzucająca się — nie jest zresztą właściwie ofiarą, gdyż czarne zdobywają jeszcze jednego piona i w rezultacie mieć będą skoczka i dwa piony za wieżę.

Próba utrzymania piona 26. ..Sc5 27. G:c5, d:c5 28. Wb-d1, Wf-e7 29. Wd2 Kf7 30. Wf-d1 dałaby białym w czterowieżowej końcówce dzięki opanowaniu linii „d" i zdwojeniu czarnych pionów realne szanse na remis.

27. Kf2:e3 Wf7-e7+! 28. Ke3-d3

Oczywiście wymuszone.

28. ... Sb3-c5 29. Kd3-d2 Sc5:a4 30. Wf1-e1 Sa4-c5 31. e2-e3 We7-e5 32. Kd2-c3 Kg8-f7 33. We1-e2 Kf7-e7 34. Wb1-e1 c7-c6 35. e3-e4 f5:e4 36. f3:e4 b6-b5 37. c4:b5 c6:b5 38. Kc3-d4 b5-b4 39. Kd4-c4 Sc5-a4 40. We2-e3 Sa4-b6+ 41. Kc4-d4 We5-c5 42. We1-f1.

To posunięcie, prawdopodobnie najlepsze, białe zapisały. Przeoczyłem je jednak zupełnie w domowej analizie, rozważając dokładnie jedynie 42. Wb1, 42. Wf3 i 42. Wb3, na co najszybszą drogą do wygranej okazywało się przerzucenie króla na b5 i konsekwentne awansowanie wolnych pionów, pozostawiając swemu losowi piony „g" i „h". Po rozpaczliwym 40-minutowym namyśle postanowiłem realizować ten plan bez względu na niemiłe „zaskoczenie" jakim był dla mnie ruch oddany do koperty.

42. ...Ke7-d7(?)

To daje jednak białym pewne szanse. Właściwe było 42. ...a4.

43. Wf1-f5(?)

Ale białe również nie brały w rachubę ruchu 42. ... Kd6(?) i nie reagują na moją niedokładność. Jedynie trudny i skomplikowany, a jednocześnie śmiały wariant 43. Wf7+! Kc6 44. W:g7 a4 45. W:h7! b3 46. We1; b2 47. Wf7! (nie 47. Wa7? Wc1, lub 47. Wb1? a3 48. Wa7 Wc1 49. W:a3 W:b1 50. Kc3 Wh1 51. K:b2 Sc4+) Wc1 48. Wf-f1! Wc4+! (nie 48. ... W:e1? 49. W:e1 a3 50. Kc3, Sc4 wobec 51. Kb3!! Sd2+ 52. Ka2! z wygraną białych) 49. Kd3 a3 50. Wb1 Kc5 51. h4 Sa4 52. h5! Sc3 53. h6 S:b1 54. h7! Wc3+! 55. Ke2 a2! 56. h8-H a1-H być może niezupełnie jednak forsowny — dawał im jakieś nadzieje. Teraz gra kończy się szybko.

43. ... Kd7-c6 44. We3-e1

Po wymianie wież trzy wolne piony lekko wygrywają.

44. ... a5-a4 45. e4-e5 b4-b3! 46. Kd4-d3.

Nie wolno 46. e6?! ze względu na 46. ... W:f5 47. e7 We5 i pion jest unieszkodliwiony (48. W:e5? d:e5 szach! i 49. ... Kd7).

46. ... d6:e5

Najprostsze.

47. Wf5:e5 Wc5:e5 48. We1:e5 b3-b2 49. Kd3-c2 Sb6-c4 50. We5-e6+ Kc6-d5 51. We6-a6 a4-a3 52 Wa6-a7 i białe poddały się, przekraczając jednocześnie czas.

Pozycja końcowa jest pouczająca: wieża nie może odejść z linii „a" wobec groźby a3-a2, a czarne grożą pozatem odejściem króla z linii „d" i następnie Sc4-d2! Mogło jeszcze nastąpić 52. ... Kc6 53. Wa6+ Kb7 54. Wa4 Sd2! 55. Wb4+ Kc6 56. K:d2 (groziło 57. ... a2) a2 57. W:b2 a1-H itd.

(Uwagi: St. Gawlikowskiego)

841

KATALOŃSKA

grana na IV Międzynarodowym turnieju w Międzyzdrojach rb.

Milev S. Szabo

1. d2-d4 Sg8-f6 2. c2-c4 e7-e6 3. g2-g3 Gf8-b4+ 4. Gc1-d2 Hd8-e7 5. Gf1-g2 Sb8-c6

Gra się w tym miejscu również 5. ... 0-0 6. Sc3 d6 7. Sf3 Sb-d7 i następnie e6-e5. Posunięciem w tekście czarne przygotowują natychmiastowe e6-e5.

6. Sg1-f3 e6-e5

Jeśli 6. ... Se4 to 7. a3!

7. d4:e5 Sf6-e4

Jeśli 7. ... S:e5 to 8. S:e5 G:d2+ 9. H:d2 H:e5 10. Sc3 z przewagą pozycyjną białych.

8. a2-a3! Gb4-c5

Po 8... G:d2+ 9. S:d2 S:d2 10.H:d2 S:e5 11. Hc3! d6 12. S:e5 H:e5 13. H:e5 d:e5 14. 0-0-0! powstałaby lepsza dla białych końcówka z uwagi na zajęcie przez nie jedynej wolnej linii „d".

9. 0-0 Se4:d2?

To prowadzi do przegranej dla czarnych pozycji, jednakże trudno było czarnym znaleźć w pełni zadowalającą odpowiedź Np. 9. ... S:e5 10. b4! Gd6 (jeśli 10. ... S:f3+ to 11. e:f3 Gd4 12. We1 i białe wygrywają) 11. c5 S:f3+ 12. e:f3 Ge5 13. We1 itd.

10. Hd1:d2 a7-a5

I znów nie 10. ... S:e5 z powodu 11. b4. Po posunięciu w tekście czarne oczekiwały posunięcia 11. Hf4, ale po 11. ... d6 dzięki parze Gońców czarne mimo piona mniej miałyby jeszcze kontrszanse. Po odpowiedzi białych partia czarnych jest przegrana.

11. Sb1-c3! Sc6:e5

Czarne nie mają nic lepszego. Na 11. ... 0-0 nastąpiłoby 12. Sd5 Hd8 13. b4 a:b4 14. a:b4 W:a1 15. W:a1 Ge7 16. Wd1 i czarne znalazłyby się w całkowitym „zugzwangu", zaś przewaga terenowa i piona dawała białym gwarancję zwycięstwa.

12. Sc3-d5 Se5:f3+

Łatwo zauważyć, że po 12. ... Hd6 13. b4 czarne tracą figurę. Teraz jednakże otwiera się linia „e", a białe uzyskują silny atak, zdobywają piona, przy czym Goniec na c8 do końca partii grać będzie rolę biernego obserwatora.

13. e2:f3 He7-d8 14. b2-b4 a5:b4 15. a3:b4 Wa8:a1 16. Wf1:a1 c7-c6 17. Wa1-e1+ Ke8-f8 18. b4:c5 c6:d5 19. Hd2:d5!

W ten sposób białe otwierają diagonalę a1-h8, a ponadto biorą pod kontrolę punkt d6.

19. ... h7-h5 20. Hd5-d6+ Kf8-g8 21. Hd6-e5 Kg8-f8 22. f3-f4

Do gry wkracza teraz Goniec g2, który przyspiesza zwycięstwo białych.

22. ... Wh8-h6 23. He5-b8! d7-d5

Rozpacz. Czarne nie mają odpowiedzi na groźbę G:b7.

24. c4:d5 Hd8-d7 25. c5-c6 b7:c6 26. d5:c6 Wh6:c6

Albo 26. ... Hd8 27. c7 Hd7 28. Gb7 itd.

27. Gg2:c6 Hd7:c6 28. We1-d1 Hc6-e8 29. Hb8-c7

Czarne poddały się.

(Uwagi mistrza Z. Mileva specjalnie dla „Szachów").

Dr Jozsef Szily

Stephan Szabo

842

HOLENDERSKA

grana na IV Międzynarodowym Turnieju w Międzyzdrojach rb.

Szily S. Szabo

1. Sg1-f3 f7-f5 2. d2-d4 e7-e6 3. c2-c3 Sg8-f6 4. Gc1-g5 Gf8-e7 5. Sb1-d2 d7-d5.

Na 5. ... 0-0 lub 5. ... d6 nastąpiłoby 6. G:f6 G:f6 7. e4 z przewagą białych.

6. Sf3-e5 Sb8-d7 7. Sd2-f3 0-0 8. e2-e3 Hd8-e8 9. Gf1-d3 Ge7-d6 10. Gg5-f4 Sd7-b6.

Jak zwykle w partii holenderskiej główna walka toczy się o punkty e4 i e5.

11. 0-0 Sf6-h5 12. b2-b3 Sh5:f4 13. e3:f4 Sb6-d7 14. Wf1-e1 Sd7-f6 15. c3-c4 c7-c6 16. c4-c5 Gd6-c7 17. b3-b4 Sf6-e4 18. Sf3-d2 a7-a5.

Czarne wykorzystują właściwy moment do uaktywnienia swej gry na skrzydle hetmańskim.

19. b4-b5.

Po 19. b:a5 G:a5 czarne stałyby doskonale.

19. ... c6:b5 20. f2-f3.

Konieczne, albowiem po 20. G:e4 f:e4 linia „f" zostałaby opanowana przez czarne.

20. ... Gc7:e5.

W celu zablokowania linii „e".

21. f4:e5 Se4:d2.

Do tej wymiany są czarne zmuszone, albowiem ich Skoczek nie miałby możliwości zajęcia wygodnej pozycji.

22. Hd1:d2 b5-b4?

Lepsze było 22. ... Gd7!

23. We1-b1 b7-b6.

Konieczne. Czarne muszą rozwinąć swe skrzydło hetmańskie.

24. c5:b6 He8-c6 25. a2-a3 Hc6:b6 26. Gd3-c2 Gc8-d7 27. a3:b4 a5:b4 28. Wa1:a8 Wf8:a8 29. Hd2:b4.

Po 29. W:b4 powstałyby komplikacje wygodne dla czarnych.

29. ... Hb6:b4 30. Wb1:b4 Wa8-a2 31. Gc2-b3 Wa2-d2.

Błędem byłoby 31. ... Wb2, gdyż po 32. Wb8+ Kf7 33. Wb7 Ke7 34. G:d5 czarne tracą piona.

32. Gb3-a4 Gd7:a4 33. Wb4:a4 f5-f4.

W ten sposób czarne nie pozwalają białemu Królowi na wkroczenie do gry przez pola f2 i e3, jednocześnie zaś przygotowują marsz swym Królem przez pola f7-g6-f5.

34. Wa4-a8+ Kg8-f7 35. Wa8-a7+ Kf7-g6 36. Wa7-e7.

To jest lepsze od 36. Wa4.

36. ... Wd2:d4 37. We7:e6+ Kg6-f7 38. We6-a6 Wd4-d2 39. g2-g3 g7-g5 40. Wa6-f6+Kf7-e7 41. g3:f4 g5:f4 42. h2-h3 Wd2-e2 43. Wf6:f4 We2:e5 44. Kg1-f2 Ke7-d6 45. Wf4-a4 Kd6-e6 46. Wa4-a6+.

Remis.

(Uwagi mistrza S. Szabo specjalnie dla „Szachów").

843

DEBIUT RETI'ego

grany na IV Międzynarodowym Turnieju w Międzyzdrojach rb.

Bakonyi **Milev**

1. c2-c4 Sg8-f6 2. g2-g3 c7-c5 3. Gf1-g2.

Ten system rozwoju spotyka się często w praktyce turniejowej mistrzów radzieckich. Gorącym jego zwolennikiem jest arcymistrz Smysłow.

3. ... d7-d5 4. c4:d5 Sf6:d5 5. Sg1-f3 Sd5-b4.

W ten sposób czarne nie dopuszczają do 6. d4, co teraz byłoby grubym błędem z powodu 6. ... c:d4 7. S:d4 H:d4!

6. 0-0 Sb8-c6 7. a2-a3 Sb4-a6 8. b2-b4!

Białe ofiarowują piona celem uzyskania silnego centrum.

8. ... c5:b4 9. d2-d4 e7-e6 10. e2-e4 Sa6-c7.

Czarne nie chcą dopuścić do d4-d5. Lepsze było jednak 10. ... Ge7 i jeśli 11. d5 to 11. ... Gf6 12. Wa2 Se5 i czarne mają kontrszanse.

11. Gc1-b2 b4:a3 12. Sb1:a3 Gf8-e7?

Po tym posunięciu czarne nie będą w stanie powstrzymać ataku białych. Należało grać 12. ... f6 13. Sh4 Hd7 i czarne mogłyby się jeszcze bronić.

13. d4-d5! e6:d5 14. e4:d5 Hd8:d5? Nieco lepsze było 14. ... S:d5.

15. Sf3-d4 Hd5-d7 16. Sd4:c6 b7:c6 17. Gb2:g7 Wh8-g8 18. Hd1-c2! Wg8:g7.

Nie ratowało czarnych również 18. ... Gb7 19. H:h7 0-0-0 20. Sc4 itd.

19. Gg2:c6 Sc7-e6 20. Wf1-d1 Wa8-b8 21. Sa3-b5 Ge7-c5.

Jeśli 21. ... W:b5 to 22. G:b5 W:g3+ (w przeciwnym razie czarne dostają mata) 23. h:g3 H:b5 24. H:c8+ Gd8 25. W:d8+ i 26. We1+ i białe wygrywają.

22. Gb5:d7+ Gc8:d7 23. Sb5-c7+.

Jeśli 21. ... W:b5 to 22. G:b5 W:g3+ (w przeciwnym razie czarne dostają mata) 23. h:g3 H:b5 24. H:c8+ Gd8 25. W:d8+ i 26. We1+ i białe wygrywają.

Czarne poddały się.

(uwagi mistrza Bakonyi'ego specjalnie dla „Szachów".

844

PARTIA HISZPAŃSKA

grana na turnieju w Gliwicach rb.

Kwiatkowski **Jurkiewicz**

1. e2-e4, e7-e5. 2. Sg1-f3, Sb8-c6. 3. Gf1-b5, a7-a6. 4. Gb5-a4, Sg8-f6. 5. 0-0, Gf8-e7. 6. Wf1-e1, b7-b5. 7. Ga4-b3, 0-0. 8. c2-c3, d7-d5. 9. e4:d5, Sf6:d5. 10. Sf3:e5, Sc6:e5. 11. We1:e5, Sd5-f6. 12. d2-d4.

P. Keres w „Szachmatnych Debiutach" poleca 12. We1 i po 12. ... Gd6-13. h3 z różnymi możliwościami.

12... Ge7-d6. 13. We5-e1.

Teraz z kolei wieża stałaby lepiej na e2.

13... Sf6-g4. 14. h2-h3, Gd6-h2+! 15. Kg1-f1, Sg4:f2. 16. Kf1:f2.

Nic nie daje 16. Hf3 wobec 16... Hh4 wraz z Sd3 i ew. Gg4 z niesłabnącym atakiem.

16... Hd8-h4+. 17. Kf2-f1, Gc8:h3. 18. Hd1-f3.

18. g:h3? groziło oczywiście natychmiastową katastrofą.

18... Gh3-g4. 19. We1-e4, h7-h5. 20. Hf3-f2? Gh2-g3. 21. Hf2-e3, Wa8-e8. 22. Sb1-d2.

Zupełnie zrozumiałe, że nie 22. W:e8?? bo 22... Hh1+. 23. Hg1 z nieuchronnym matem. Również i ruch w tekście przegrywa jednak odrazu.

22... We8:e4. 23. Sd2:e4, Hh4-h1+ i białe poddały się.

(Uwagi: mgr A. Jurkiewicza)

845

GAMBIT HETMANA

grany na turnieju poświęconym pamięci J. R. Capablanki w Havannie rb.

Reshevsky **Horowitz**

1. d2-d4 d7-d5 2. c2-c4 e7-e6 3. Sb1-c3 Sg8-f6 4. Gc1-g5 Gf8-e7 5. e2-e3 0-0 6. Sg1-f3 h7-h6 7. Gg5-h4 Sf6-e4 8. Gh4:e7 Hd8:e7 9. c4:d5 Se4:c3 10. b2:c3 e6:d5 11. Hd1-b3 Wf8-d8.

Stare to posunięcie, które w ciągu ostatnich 20 lat prawie zupełnie znikło z praktyki turniejowej na korzyść ruchu dr Bernsteina 11... Hd6 — zaczyna znów wchodzić w modę, dzięki interesującym możliwościom, wykrytym ostatnio przez znanego teoretyka wiedeńskiego H. Müllera.

Słabe strony posunięcia 11... Hd6 wykazała najdosadniej partia Bogoliubow — Eliskases, Stuttgart 1939, w której nastąpiło 12. c4 d:c4. 13. G:c4 Sc6 14. 0-0! Sa5 15. Hc3 S:c4 16. H:c4 Ge6 17. Hc3 Gd5 18. Se5 Wf-e8 19. Wf-e1 f6 20. Sd3 z przewagą białych.

12. c3-c4 d5:c4.

Jak się okazuje czarne nie znają jednak austriackich analiz i wybierają starszy, znacznie trudniejszy wariant, nie dający im, jak pokazała długoletnia praktyka, pełnego wyrównania. Oto główny wariant analizy H. Müllera: 12... Ge6! 13. H:b7 d:c4 14. H:a8 Ha3! 15. Wb1! Ha5+! 16. Sd2 (16. Kd1 Ha4+ 17. Kc1 Ha3+ 18. Kc2 Ha4+ itd.) c3 17. W:b8 c:d2+ 18. Kd1 Ha4+! 19. K:d2 H:a2+ i czarne remisują wiecznym szachem. Uprzedzam jednak, że wariant ten jest ostatnią nowością i znajduje się dopiero w stadium badań, które doprowadzą może do wynalezienia jakiegoś wzmocnienia dla białych.

13. Gf1:c4 Sb8-c6 14. Gc4-e2.

Interesujące posunięcie. Zwykle grywano 14. Hc3 i jeśli np. 14... Gg4 to 15. 0-0 Wd6 16. Sd2 Wa-e8 17. Wf-c1 jak w partii dr Tarrasch — Leonhardt, Ostenda, 1905 (bez ruchu h7-h6) z lepszą grą białych.

14... Sc6-a5 15. Hb3-c3 b7-b6 16. Wa1-c1 c7-c6.

Tworząc taką konfigurację pionów czarne nastawiają się wyłącznie na pasywną trudną obronę. Jak słusznie stwierdza Cz. Kottnauer w „Parallele 50" mogły one zagrać śmielej 16... Ge6 z ciekawymi taktycznymi komplikacjami, albo nawet 16... c5 i po 17. d:c5 Ge6! 18. c:b6? Wa-c8 uzyskałyby silny atak.

17. 0-0 Gc8-b7.

Aktywniejsze było 17... Ge6.

18. Wc1-c2 Wa8-c8 19. Wf1-c1 Wc8-c7 20. Hc3-b2 Wd8-c8.

Skutki pasywnych ruchów c7-c6 i Gc8-b7 nie dały na siebie długo czekać: czarne mają obecnie w swym obozie wyraźną słabość, piona c6, na którą białe kierować będą atak, a uwalniający manewr c6-c5 i teraz i w poprzednim posunięciu doprowadziłby jedynie do dalszego pogorszenia pozycji czarnych wobec odpowiedzi Hb2-a3!

21. Sf3-e1.

Aby wzmocnić nacisk na punkt c6 za pomocą Ge2-f3 i Se1-d3 (b4 lub e5), czarne mogą jednak jeszcze zapobiec temu manewrowi.

21... He7-g5 22. Se1-f3.

Białe muszą zmienić plan, po 22. Gf3 nastąpiłoby oczywiście natychmiast 22... c5! np. 21. G:b7 S:b7 albo 23. d:c5 W:c5 z zupełnym wyrównaniem.

22... Hg5-e7 23. h2-h3! Wc8-d8.

Nie mogąc forsować c6-c5 i pragnąc wprowadzić wreszcie do gry swe lekkie figury, a zwłaszcza zupełnie zdeplasowanego skoczka a5 — postanawiają czarne przegrupować swe siły.

24. Sf3-e5 Wd8-d6 25. Ge2-f3 He7-d8 26. Hb2-a3 Wd6-f6 27. d4-d5!

Zagrane w wielkim stylu. Nie mogąc wydobyć nic realnego z ataku na piona c6, którego czarne zawsze mogą bronić dostateczną ilość razy — Reshevsky zmienia swój zasadniczy plan: dopuszcza do c6-c5 w zamian za uzyskanie silnego, wol

nego piona d5, uruchomienie drugiego piona centralnego i szanse ataku na skrzydło królewskie, od którego lekkie figury czarnych są bardzo oddalone.

27... c6-c5 28. e3-e4 Wf6-d6 29. Se5-g4!

Grozi przede wszystkim 30. e5, co praktycznie zmusiłoby czarne do oddania jakości na d5, jak również manewr Sg4-e3-f5 poczem skoczek ulokowałby się na idealnym poprostu polu.

29... f7-f6 30. Sg4-e3 Gb7-c8 31. Gf3-g4!

Białe nadzwyczaj energicznie prowadzą walkę o opanowanie białych pól.

31... Gc8:g4 32. h3:g4 g7-g6.

Ruch ten jest oczywiście bolesnym osłabieniem pozycji czarnego króla, trudno jednak było dopuścić do ulokowania się skoczka na f5.

33. Wc1-e1 Wc7-e7 34. Ha3-d3 Kg8-g7(?).

Prawdopodobnie decydujący błąd. Wskazane było natychmiastowe 34... Sc6! (z groźbą 35... Sb4) wraz z 35... Sd4 z mniej więcej równą grą. Teraz czarne osiągną coprawda wymianę skoczków, ale pozycja ich nie ulegnie zasadniczej poprawie.

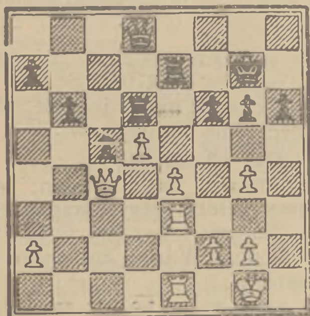
35. Wc2-e2! Sa5-c6 36. Se3-c4 Sc6-e5!

Jeszcze najlepsze. Po 36... Sd4 nastąpi teraz 37. We3 Wd-d7 38. e5! f:e5 39. S:e5 Wd6 (39... W:d5? 40. H:g6+) 40. Sc4 Wd-d7 (40... W:e3? 41. f:e3) 41. d6 W:e3 (41... Wf7? 42. Se5) 42. f:e3! i złączone wolna piony białe wygrywają szybko (42... Sb5 43. e4 S:d6 44. Wd1).

37. Hd3-c3 Se5:c4.

Jeżeli 37... Wd-d7 to 38. S:e5 W:e5 39. f4 z silnym atakiem białych.

38. Hc3:c4.

Wytworzyła się obecnie bardzo interesująca ciężkofigurowa końcówka w której białe mają wiecej terenu, bardziej zaawansowanego wolnego piona, możliwości przełomu w centrum i piękne szanse ataku na osłabione królewskie skrzydło czarnych. Jak stwierdza Cz. Kottnauer swym następnym ruchem ułatwiły czarne coprawda zadanie przeciwnikowi i uważa za lepsze 38... He8 albo 38... Hf8, aby zmusić białe do osłabienia pozycji również własnego króla ruchem f2-f4 — i w tym wypadku jednak sądzi on słusznie, że partia czarnych według wszelkiego prawdopodobieństwa była nie do utrzymania.

38... Hd8-d7 (?) 39. e4-e5! f6:e5 40. We2:e5 We7-f7.

Dalsza likwidacja 40... W:e5 41. W:e5 dow. 42. He4 również oczywiście nie uchroniłaby czarnych przed wtargnięciem białych figur do ich obozu.

41. Hc4-c3 Kg7-h7 42. We5-e8! Wf7-g7 43. Hc3-e5!!

Świetnie obliczone, kluczowe posunięcie!

43... Wd6:d5.

Jak podaje Cz. Kottnauer pasywne obrony przegrywają równie szybko, np. 43.. c4 44. g5! h5. 45. Wa8! (grozi 46. W:a7) a5 46. a4 W:d5 (jedyne) 47. Hb8 z decydującym atakiem, a jeżeli 43... b5 to 44. g5 h5 45. g3! b4. 46. We4 itd.

44. He5-b8 g6-g5 45. f2-f4!

Pointe'a. Białe przesłaniają diagonalę b8-h2 i groźba W1-e6 wraz z f4-f5 i We8-h8+ jest nie do odparcia. Natychmiastowe 45. W1-e6? okazałoby się natomiast omyłką ze względu na 45... Wd1+ 46. Kh2 Hc7+ z wymianą hetmanów.

45... g5:f4 46. We1-e6 Hd7:e6.

Desperacja.

47. We8:e6.

i czarne poddały się.

(Uwagi St. Gawlikowskiego)

846

OBRONA NIMZOWITSCHA

grana na turnieju poświęconym pamięci J. R. Capablanki w Havannie rb.

Evans — Quesada

1. d2-d4 Sg8-f6 2. c2-c4 e7-e6 3. Sb1-c3 Gf8-b4 4. e2-e3 0-0 5. Sg1-e2 b7-b6 6. a2-a3 Gb4-e7.

Jak wykazała partia Furman-Lewenfisz, XVI Championat ZSRR, 1948 r. również 6... G:c3+ 7. S:c3 Gb7 8. d5 e:d5 9. c:d5 c6 10. Gc4 c:d5 11. S:d5 Sc6 12. 0-0 Se5 13. S:f6+ H:f6 daje czarnym mniej więcej równą grę.

7. e3-e4.

Za najenergiczniejsze i najsilniejsze uchodzi natychmiastowe 7. d5! i po 7... Gb7 albo w/g dr. M. Euwego 8. e4! d6 9. g3 c6 10. d:e6 f:e6 11. Sd4 Gc8 12. Gh3! e5 13. G:c8 H:c8 14. Sf5 albo 8. Sg3 d6 9. Ge2 c6 10. e4 Sa6 11. 0-0 Sc7 12. We1! Hd7 13. Gf3 jak w 4. partii meczu Najdorf — dr Fine, 1949 — w obu wypadkach z małą przewagą białych.

7... d7-d6 8. g2-g3! e6-e5.

W partii Rubinstein-Landau, Rotterdam, 1930 nastąpiło (z przestawieniem posunięć) 8... Gb7 9. Gg2 Sbd7 10. 0-0 z lepszą grą białych. Plan wybrany przez czarne w niniejszej partii trudno jednak uznać za pełnowartościowe wzmocnienie tego wariantu.

9. Gf1-g2 Sb8-c6 10. d4-d5 Sc6-a5 11. b2-b4! Sa5:c4.

W ten sposób czarne nie zyskują, ale przeciwnie, jak zobaczymy, będą musiały oddać piona. Mniejszym złem było 11. Sb7 z dalszym 12... Gd7 i 13... c5.

12. a3-a4! a7-a6.

Jeśli 12... Ga6 to 13. Hb3 z groźbą zdobycia figury przez 14. Ha2! i 15. b5, a po 12... b5 13. Hd3 Sb6 14. a5 Sd7 15. H:b5 czarne również stałyby fatalnie.

13. Hd1-d8 b6-b5 14. a4:b5 Sc4-b6 15. b5:a6.

I białe mają piona więcej!

15... Sf6-d7 16. 0-0 Sd7-b8 17. b4-b5 Sb8-d7 18. Gc1-e3 Sd7-c5.

Jasne, że przy spokojnej grze partia czarnych będzie na dłuższą metę nie do utrzymania. Dlatego też czarne, nie zważając na rozbicie swych pionów, starają się zupełnie słusznie za wszelką cenę skomplikować pozycję.

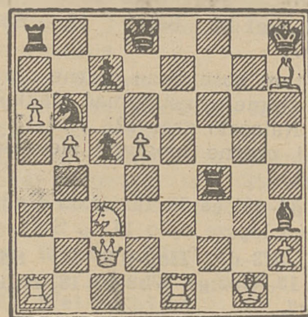
19. Hd3-c2 f7-f5 20. Ge3:c5 d6:c5 21. e4:f5 Gc8:f5 22. Gg2-e4 g7-g6 23. f2-f4 Gf5-h3 24. Wf1-e1 Ge7-d6?

Poważna omyłka, czarne nie zauważyły groźby przeciwnika. Wskazane było 24... Hd6.

25. Ge4:g6! e5:f4.

Praktycznie wymuszone. Po 25... h:g6 26. H:g6+ Kh8 27. Hh6+ Kg8 28. H:h3 e:f4 29. S:f4 G:f4 30. g:f4 mają czarne dwa piony mniej bez żadnej rekompensaty (30... S:d5? 31. Hg2+, albo 30... W:f4? 31. Hg3+ prowadzi do straty figury).

26. Gg6:h7+ Kg8-h8 27. Se2:f4 Gd6:f4 28. g3:f4 Wf8:f4.

Wzamian za utracony materiał mają obecnie czarne pewien atak, białym udaje się jednak dokładnie obliczonym, ciekawym manewrem odeprzeć natarcie, przeprowadzając jednocześnie bardzo daleko idące uproszczenia:

29. Gh7-e4 Hd8-f6 30. Kg1-h1! Wa8-f8 31. Hc2-d3!

Groziło 31... Wf1+.

31... Gh3-f1 31. Sc3-e2! Wf4-f2 33. Hd3-c3!!

O to chodziło!

33... Wf2:e2

Oczywiście nie 33... G:e2?? 34. Hh3+!

34. Hc3:f6+ Wf8:f6 35. We1:f1! Wf6:f1+ 36. Wa1:f1 We2:e4 37. Wf1-f7!

Pointe'a kombinacji. Za cenę figury opanowały białe siódmą linię grozi 38. W:c7 wraz z 39. Wb7, a jeżeli 37... Sa8? to oczywiście 38. Wf8+ i 39. W:a8.

37... Sb6:d5 38. a6-a7 We4-e8!

Jeśli 38... Wa4? to 39. Wf8+ Kg7 40. a8-H a po 38... Sb6? nastąpi 39. W:c7 i 40. Wb7 itd.

39. Wf7-d7! Sd5-c3 40. b5-b6!

Dalsza, typowa i pouczająca pointe'a.

40... c7:b6!

Albo 40.. Sb5? 41. b:c7! S:a7. 42. Wd8.

41. Wd7-b7 We8-e1+ 42. Kh1-g2 We1-a1 43. Wb7-b8+ Kh8-g7 44. a7-a8-H Wa1:a8 45. Wb8:a8.

Sytuacja się wyjaśniła i pozornie czarne nie wyszły jeszcze z całej tej burzy najgorzej. Ale dwa złączone piony czarne są zbyt mało zaawansowane i nie przedstawiają żadnej siły, a szybko maszerujący pion „h" stworzy wkrótce decydujące groźby. Zakończenie jest pouczające.

45... Kg7-f6.

Raczej niepotrzebne, gdyż czarne nie zdołają należycie przybliżyć króla, ale próba uaktywnienia pionów również nie prowadziła do niczego, np. 45... b5 46. Kf3 b4 47. Ke3 b3 48. Wb3 c4 49. Kd4 itd.

46. Wa8-a6 Sc3-d5 47. Kg2-f3 Kf6-e5 48. h2-h4 Ke5-f5.

Biedny król już musi wracać...

49. Wa6-a8 Sd5-e7 50. Wa8-f8+ Kf5-g6 51. Kf3-g4 Se7-c6 52. h4-h5+ Kg6-g7 53. Wf8-c8 Sc6-e5+ 54. Kg4-f5 Se5-c4 55. Wc8-c6 b6-b5.

Albo 55... Kh7 56. Kg5 Kg7 57. Wc7+ Kg8 58. Kf6! Sd6 59. Kg6.

56. Kf5-g5.

Energiczniejsze niż 56. W:c5 Sd6+ 57. Kg4 co zresztą oczywiście również wystarczało, ale zmuszało jeszcze do pokonania pewnych technicznych trudności.

56... Sc4-e5 57. h5-h6+ Kg7-h7 58. Wc6-c7+ Kh7-h8 59. Wc7:c5 Se5-f3+ 60. Kg5-g6 Sf3-h4+ 61. Kg6-h5 Sh4-g2 62. Wc5-c8+ Kh8-h7 63. Wc8-c7+ Kh7-h8 64. h6-h7 i czarne poddały się.

Przed groźbą 65. Kh6 (Kg6) i 66. Wc8+ nie ma obrony.

(Uwagi: St. Gawlikowskiego)

847

OBRONA KRÓLEWSKO - INDYJSKA

grana jako IV partia meczu w New Yorku rb.

Reshevsky — **Najdorf**

1. d2-d4, Sg8-f6. 2. c2-c4, g7-g6. 3. Sb1-c3, Gf8-g7. 4. e2-e4, 0-0. 5. Sg1-f3.

Jak wiadomo 5. e5, Se8. 6. f4, d6, albo 6. Sf3, d6 — nie jest dla czarnych niebezpieczne.

5... d7-d6. 6. g2-g3(?)

Dziwnym jest, jak często ta niedokładność debiutowa, znana już od mniej więcej 6 lat — ciągle jeszcze powtarza się w praktyce i to nawet — arcymistrzowskiej...

W tym momencie skierowanie gry na normalne tory ruchem 6. g3 (właściwe 6. Ge2) jest już spóźnione, gdyż czarne mogą odpowiedzieć 6... Gg4! z następującymi możliwościami: 7. Ge2 Sf-d7! 8. 0-0, Sc6. 9. Ge3, e5. 10. d5, G:f3. 11. G:f3, Sd4 z lepszą grą czarnych (Stahlberg-Kotow, Budapeszt, 1950), albo 7. Gg2, Sc6. 8. 0-0, e5. 9. d5, Sd4. 10. Ge3, We8! 11. h3, G:f3. 12. G:f3, c5 również z lepszą grą czarnych (dr M . Euwe, L. Pachman), lub wreszcie 7. h3, G:f3. 8. H:f3, Sc6. 9. d5, Sd4. 10. Hd3 (10. Hd1, c5! 11. d:c6, S:c6. 12. Gg2 Sa5! 13. He2, Wc8. 14. b3, S:e4! — dr M. Euwe) Sd7! 11. f4, e5. 12. d:e6 e. p. f:e6 z wyraźną przewagą czarnych (Sajtar-Bolesławski, Warszawa, 1947).

6... e7-e5.

Czarne nie wykorzystują okazji, wstępując na bardziej utarte ścieżki.

7. Gf1-g2, Sb8-d7. 8. 0-0, c7-c6. 9. h2-h3, Sf6-h5(?)

Za najsilniejszą i najagresywniejszą „redakcję" tego systemu dla czarnych uważa się ostatnio 9... e:d4. 10. S:d4, Sc5! Najdorf próbuje zamiast tego natychmiastowej akcji na skrzydle królewskim, która jednak, jak się okaże jest jeszcze niedostatecznie przygotowana i przedwczesna.

10. Gc1-e3, Hd8-e7. 11. Wf1-e1, Kg8-h8(?)

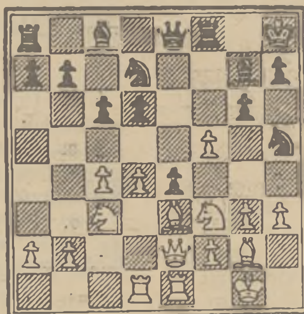
Niezrozumiałe posunięcie.

12. Hd1-e2 He7-e8(?)

Dalsza strata czasu. 12... f5 było coprawda niewątpliwie ryzykowne, ale w każdym razie konsekwentniejsze i bardziej zgodne z raz powziętym planem (Sh5).

13. Wa1-d1, f7-f5. 14. e4:f5, e5-e4.

To wtrącone posunięcie, przygotowane ruchem 12... He8 i obliczone

jedynie na odejście skoczka f3 z dalszym g:f5 i ew. d6-d5 — miało być pointe'ą koncepcji czarnych. Białe nieoczekiwanym efektownym manewrem obalą jednak ten plan i dlatego lepsze było proste 14... g:f5, chociaż i wtedy oczywiście czarne stałyby znacznie gorzej.

15. Sc3:e4!!

Nieprzyjemna niespodzianka.

15... He8:e4. 16. Sf3-h4, He4-e8. 17. f5:g6, Sh5-f6.

Jeszcze najlepsze. Po 17... h:g6. 18. Hc2, Wf6 (18... Kh7 19. S:g6! H:g6 20. Ge4) 19. Gg5, We6. 20. W:e6, H:e6. 21. S:g6+, Kg8. 22. d5! He8! 23. d:c6, b:c6. 24. G:c6, Wb8. 25. Gd5+, Kh7. 26. Se5+! Kh8. 27. Sf7+ czarne przegrywają odrazu.

18. He2-c2, He8-d8.

Groziło 19. Gh6, Hd8. 20. G:g7+, K:g7. 21. g:h7 i 22. Hg6+ itd.

19. Ge3-f4, Sd7-b6. 20. g6:h7.

Białe mają teraz 4 piony za skoczka i bardzo silny atak. Zakończenie „samo się gra".

20... Wf8-e8. 21. Gf4-g5, Gc8-d7. 22. b2-b3, We8:e1+. 23. Wd1:e1, Gd7-e8. 24. Gg2-e4, Sb6-d7. 25. Ge4-g6, Ge8:g6. 26. Sh4:g6+, Kh8:h7. 27. Sg6-e7+, Kh7-h8. 28. We1-e4! Gg7-h6.

Rozpacz. Groziło oczywiście 29. Wh4+, a jeśli 28... S:e4 to 29. Sg6+ Kg8 (29... Kh7. 30. G:d8, W:d8. 31. H:e4) 30. G:d8 W:d8 31. H:e4 i białe łatwo wygrywają.

29. We4-h4, Hd8:e7. 30. Wh4:h6+, Kh8-g8. 31. Hc2-g6+, He7-g7. 32. Gg5:f6 i czarne poddały się, gdyż po 32... H:g6. 33. W:g6+, Kf7. 34. Wg7+, K:f6. 36. W:d7 pozostaną białym 3 piony więcej.

(Uwagi: St. Gawlikowskiego)

848

OBRONA GRÜNFELDA

grana na turnieju pamięci M. I. Czigorina w Leningradzie 1951 r.

Szamkowicz — **Simagin**

1. d2-d4 Sg8-f6 2. c2-c4 g7-g6 3. Sb1-c3 d7-d5 4. Sg1-f3 Gf8-g7 5. Hd1-b3 d5:c4 6. Hb3:c4 0-0 7. e2-e4 Gc8-g4

System Smysłowa. Innymi możliwościami są 7...c6 (system Bolesławskiego) i 7...Sa6 (wprowadzone przez Prinsa — Red.).

8. Gc1-e3 Sf6-d7 9. Hc4-b3 Gg4:f3!

Moim zdaniem wszystkie niepowodzenia czarnych w tym debiucie wynikały z ruchu 9...Sb6? Np. w partii Szabo — Kotow (Mecz Moskwa — Budapeszt 1949) nastąpiło 9...Sb6? 10. Wd1 Sc6 11. d5 Se5 12. Ge2 S:f3+ 13. g:f3 Gh3 14. Wg1 Hd6 15. f4 c6 16. a4! z przewagą białych.

10. g2:f3

Niebezpiecznie 10. H:b7 c5 (możliwe również 10...G:e4 11. S:e4 Sb6 z równą grą) 11. d:c5 Ha5! z inicjatywą czarnych.

10...Sb8-c6 11. Wa1-d1

Silniejsze było prawdopodobnie 11. 0-0-0 z obosieczną grą.

11...e7-e5 12. d4:e5

Niedobre 12. d5 ze względu na 12... Sd4.

(Z mniemaniem tym, mającym zasadnicze znaczenie dla oceny tego wariantu — niezupełnie możemy się zgodzić. Po 13. G:d4 e:d4 14. Sb5, albo 14. Se2 czarne mają trudności tak z obroną piona d4 jak i uzyskaniem za niego odpowiedniej rekompensaty w bezpośrednim ataku na zupełnie mocno wyglądającą pozycję białego króla. — Red.).

12...Sc6:e5 13. Gf1-h3

Po 13. Ge2 Hh4! 14. f4 Sg4 czarne nie mają trudności. Ruch w partii wygląda bardzo silnie, komplikacje jednak okazują się korzystnymi dla czarnych.

13...Se5:f3+! 14. Ke1-e2

Chytry ruch 14. Kf1 prowadził także do przewagi czarnych np.: 14... Sf-e5! 15. G:d7 S:d7 16. Hb5 c6 17. H:b7 G:c3 18. b:c3 Hh4!! 19. W:d7 Wa-b8 (albo 19. H:d7 Wa-d8).

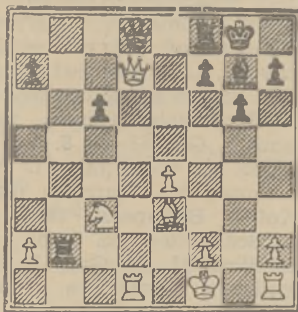
14...Sf3-e5 15. Gh3:d7

Grając tak liczyły białe na forsowne remis. W rezultacie interesującej kombinacji one jednak przegrywają. Trzeba jednak przyznać, że pozycja ich nie była już łatwa, nic nie daje np. 15. W:d7 Hh4! albo 15. f4 Hh4! 16. G:d7 S:d7 17. W:d7 Hg4+ itd.

15...Se5:d7 16. Hb3-b5

Wprzeciwnym razie czarne pozostają z przewagą materialną.

16...c7-c6 17. Hb5:b7 Wa8-b8 18. Hb7:d7 Wb8:b2+ 19. Ke2-f1

Odnosi wrażenie, że po 19...H:d7 20. W:d7 G:c3 21. W:a7 wytwarza się remis. Nastąpiło jednak:

19...Hd8-f6!!

Teraz czarne wygrywają. Możliwe są następujące warianty:

I. 20. Gd4 Hf3 21. Wg1 c5!! 22. Wg3 Hh1+ 23. Wg1 H:h2 24. Wg2 Hh1+ 25. Wg1 Hh4!

II. 20. Se2 Hf3 21. Sg3 Gh6! 22. G:a7 (22. Gc5 Wc2 23. G:a7 Wa8! 24. We1 W:a2) 22...Wa8! 23. We1 (23. Gc5 Gf8 24. Ge3 Wa:a2, albo 23. Wa1 W:f2+ 24. G:f2 Ge3) 23...W:a2 24. Gc5 Gd2! 25. Wb1 Wa1 26. Hb7 Gc3!

III. 20. Wd3 Hf3 21. Kg1 (21. Wg1 G:c3 22. W:c3 Wf-b8 23. H:c6 Wd8 24. Wc1 He2+ 25. Kg2 H:e3) 21...G:c3 22. W:c3 Wb-b8! 23. Wc1 Wf-d8 24. H:c6 Wd1+ 25. W:d1 H:d1+ 26. Kg2 Hg4+ 27. Kf1 Wd8!

20. Sc3-a4 Wb2:a2 21. Sa4-c5 Hf6-f3 22. Kf1-g1

Nie można 22. Wg1 ze względu na 22...He2+ 23. Kg2 H:e3.

22...Gg7-h6!

Rozstrzyga. Od groźby 23...G:e3 białe mogą się ratować jedynie oddaniem wieży. Nastąpiło jeszcze:

23. Ge3-d4 Hf3:d1+ 24. Kg1-g2 Hd1-d2 25. Hd7-d6 Gh6-e3! 26. Sc5-d7 Hd2:f2+ 27. Kg2-h3 Hf2-g2+ i białe poddały się.

(Uwagi mistrza klasy międzynarodowej W. Simagina w/g czasopisma „Szachmaty w ZSRR“)

Bardzo ważna dla oceny modnego dzisiaj wariantu, świetnie przez czarne przeprowadzona, ostra i efektowna partia — Red.

DZIAŁ OFICJALNY SEKCJI SZACHÓW GKKF

Prezydium Sekcji Szachów na posiedzeniu w dniu 23 lipca 1952 r. uchwaliło następujący projekt regulaminu kwalifikacyjnego, który wejdzie w życie po przedstawieniu na plenum i zatwierdzeniu przez Prezydium GKKF.

I. Postanowienia ogólne.

§ 1. Ustala się następujące kategorie dla zrzeszonych zawodników-szachistów:

a) mistrz krajowy
b) kandydat na mistrza krajowego
c) zawodnik kategorii I
d) zawodnik kategorii II
e) zawodnik kategorii III
f) zawodnik kategorii IV
g) zawodnik kategorii V

§ 2. Przy obliczaniu współczynnika do tabel norm ustala się następujące wskaźniki:

a) dla mistrza krajowego (łącznie z pierwszym stopniem mistrzowskim) — 0
b) dla kandydata na mistrza krajowego (łącznie z pierwszym stopniem kandydackim) — $^1/_2$
c) dla zawodników kategorii I — 1
d) dla zawodników kategorii II — 2
e) dla zawodników kategorii III — 3
f) dla zawodników kategorii IV — 4
g) dla zawodników kategorii V — 5
h) dla zawodników niesklasyfikowanych — 6.

§ 3. Współczynnik do tabeli norm, jeśli w turnieju biorą udział zawodnicy różnych kategorii, ustala się dla każdej kategorii oddzielnie, a mianowicie w sposób następujący: liczbę uczestników każdej kategorii mnoży się przez właściwy wskaźnik (patrz § 2) z tym, że dla tej kategorii, dla której obliczamy współczynnik, mnożymy wskaźnik przez liczbę zawodników pomniejszoną o 1; rezultaty mnożenia dodajemy i dzielimy przez liczbę zawodników pomniejszoną o 1, z dokładnością do jednej setnej.

Naprzykład:

Jeżeli w turnieju bierze udział 2 zawodników kategorii I, 5 zawodników kategorii II, 3 zawodników kategorii III i 6 zawodników kategorii IV, to współczynnik oblicza się w sposób następujący:

a) dla kategorii I

$$\text{współczynnik} = \frac{1.(2-1) + 2.5 + 3.3 + 4.6}{16 - 1} = 2{,}93$$

b) dla kategorii II

$$\text{współczynnik} = \frac{1.2 + 2.(5-1) + 3.3 + 4.6}{16 - 1} = 2{,}86$$

c) dla kategorii III

$$\text{współczynnik} = \frac{1.2 + 2.5 + 3.(3-1) + 4.6}{16 - 1} = 2{,}80$$

d) dla kategorii IV

$$\text{współczynnik} = \frac{1.2 + 2.5 + 3.3 + 4.(6-1)}{16 - 1} = 2{,}53$$

§ 4. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio do turniejów juniorów i kobiet.

§ 5. Zdobycie kategorii może nastąpić tylko przy wypełnieniu warunków przewidzianych w regulaminie niniejszym.

§ 6. Potwierdzenie kategorii już zdobytej uzyskuje się przez wypełnienie norm przewidzianych dla zdobycia kategorii bezpośrednio niższej.

Zajęcie I miejsca w turnieju o mistrzostwo województwa — jest potwierdzeniem posiadanej kategorii.

§ 7. Kategorię należy potwierdzić w ciągu trzech lat, licząc od dnia zdobycia jej.

§ 8. Tytuły powyżej II kategorii nadaje Prezydium Sekcji Szachów GKKF, kategorie II i III — Prezydium Sekcji Szachów WKKF, kategorie IV i V — Prezydium Sekcji Szachów PKKF.

II. Część szczegółowa

§ 9. Wypełnienie normy na tytuł mistrza krajowego może nastąpić przez:

a) zajęcie w finale indywidualnych mistrzostw Polski seniorów jednego z trzech pierwszych miejsc;

b) dwukrotne wypełnienie w okresie trzech lat norm, przewidzianych w poniżej zamieszczonych tabelach norm;

c) wygranie meczu z mistrzem krajowym, rozegranego na zlecenie Prezydium Sekcji Szachów GKKF, a złożonego conajmniej z 10 partii.

§ 10. Wypełnienie normy na tytuł kandydata na mistrza krajowego może nastąpić przez:

a) zakwalifikowanie się do finału indywidualnych mistrzostw Polski seniorów;

b) dwukrotne wypełnienie w ciągu trzech lat norm, przewidzianych w zamieszczonych poniżej tabelach norm;

c) wygranie meczu z kandydatem na mistrza krajowego, rozegranego na zlecenie Prezydium Sekcji Szachów GKKF, a złożonego conajmniej z 10 partii;

d) wypełnienie jednorazowe przez zawodnika I kategorii normy, przewidzianej w tabeli norm dla zdobycia tytułu mistrza krajowego.

§ 11. Kandydatom na mistrza krajowego po jednorazowym wypełnieniu normy, przewidzianej w tabelach norm dla zdobycia tytułu mistrza krajowego (§ 9 lit. b) nadaje się tzw. pierwszy stopień mistrzowski.

§ 12. Zawodnikom I kategorii po jednorazowym wypełnieniu normy, przewidzianej w tabelach norm dla zdobycia tytułu kandydata na mistrza krajowego (§ 10 lit. b) nadaje się tzw. pierwszy stopień kandydacki.

§ 13. Kategorię I nadaje się:

a) za wypełnienie normy, przewidzianej w tabeli norm;

b) za zdobycie lub podzielenie pierwszego miejsca w finale indywidualnych mistrzostw Polski juniorów i kobiet;

c) za zakwalifikowanie się z ćwierćfinałów do półfinałów indywidualnych mistrzostw Polski seniorów.

§ 14. Kategorie od II do V zdobywa się przez wypełnienie norm, przewidzianych w zamieszczonych niżej tabelach norm.

§ 15. Kategorię V zdobywa się bądź przez wypełnienie normy przewidzianej w tabelach norm, bądź też przez osiągnięcie ponad 50 proc. w turnieju, w którym biorą udział jedynie zawodnicy niesklasyfikowani.

§ 16. Prezydium Sekcji Szachów GKKF ma prawo nadawania w uzasadnionych wypadkach wszelkich kategorii i tytułów — do tytułu mistrza krajowego włącznie.

III. Tabele norm

Normy w % dla otrzymania tytułu mistrza	Średni współczynnik turnieju		Normy w % dla otrzymania tytułu kandydata na mistrza
	od	do	
50	0,00	0,10	30
55	0,11	0,20	35
60	0,21	0,30	40
65	0,31	0,40	45
70	0,41	0,50	50

Normy w % dla otrzymania tytułu kandydata na mistrza	Średni współczynnik turnieju		Normy w % dla otrzymania I kategorii
	od	do	
55	0,51	0,60	30
60	0,61	0,70	35
65	0,71	0,80	40
70	0,81	0,90	45
75	0,91	1,00	50

Normy w % dla otrzymania I kat.	Średni współczynnik turnieju		Normy w % dla otrzymania II kat.
	od	do	
50	0,91	1,00	30
53	1,01	1,10	32
55	1,11	1,20	34
58	1,21	1,30	36
60	1,31	1,40	38
63	1,41	1,50	40
65	1,51	1,60	42
68	1,61	1,70	44
70	1,71	1,80	46
73	1,81	1,90	48
75	.1,91	2,00	50

Normy w % dla otrzymania II kat.	Średni współczynnik turnieju		Normy w % dla otrzymania III kat.
	od	do	
50	1,91	2,00	30
52	2,01	2,10	32
55	2,11	2,20	34
57	2.21	2,30	36
59	2,31	2,40	38
62	2,41	2,50	40
64	2,51	2,60	42
66	2,61	2,70	44
69	2,71	2,80	46
71	2,81	2,90	48
73	2,91	3,00	50

Normy w % dla otrzymania III kat.	Średni współczynnik turnieju		Normy w % dla otrzymania IV kat.
	od	do	
50	2,91	3,00	30
52	3,01	3,10	32
54	3,11	3,20	34
56	3,21	3,30	36
58	3,31	3,40	38
60	3,41	3,50	40
62	3,51	3,60	42
64	3,61	3,70	44
66	3,71	3,80	46
68	3,81	3,90	48
70	3,91	4,00	50

Normy w % dla otrzymania IV kat.	Średni współczynnik turnieju od	do	Normy w % dla otrzymania V kat.
50	3,91	4,00	30
52	4,01	4,10	31
53	4,11	4,20	32
55	4,21	4,30	33
57	4,31	4,40	34
58	4,41	4,50	35
60	4,51	4,60	36
62	4,61	4,70	37
63	4,71	4,80	38
65	4,81	4,90	39
67	4,91	5,00	40

IV. Przepisy końcowe

§ 17. Utrzymuje się w mocy wszystkie posiadane w dniu 22.VII.1952 r. przez wszystkich zawodników (seniorów, juniorów i kobiety) tytuły i kategorie.

§ 18. Uchyla się Regulamin kwalifikacyjny Wydziału Sportowego b. Polskiego Związku Szachowego z dnia 18 maja 1950 r.

§ 19. Zmiana niniejszego regulaminu może nastąpić jedynie na podstawie uchwały Prezydium Sekcji Szachów GKKF.

§ 20. Regulamin niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym GKKF.

Prosimy Czytelników o nadsyłanie uwag na temat powyższego projektu. do dnia 31.X.1952 r.

KRONIKA KRAJOWA

Gliwice.

Kierownictwo nowoutworzonej Sekcji Szachów objął mgr Jurkiewicz. Z okazji ropoczęcia prac sekcji zorganizowano mecz z reprezentacją WKKF-u Katowice. Mecz przy pięknej pogodzie rozegrano pod gołym niebem; dobrze zorganizowany i rozplakatowany, odniósł propagandowo wielki sukces: rozgrywki podziwiało kilkuset widzów.

Wynik meczu 10:6 dla Gliwic. Mecz wygrały właściwie gliwiczanki, które w przyszłych mistrzostwach Polski zajmą niewątpliwie czołowe miejsca. Na pierwszych szachownicach Balcarek wygrał z Dzięciołowskim (Gl.), Byrtek przegrał z Jurkiewiczem (Gl.), Pokorski przegrał z Sowińskim (Gl.).

Grudziądz.

Przy kole sportowym „Ogniwo" powstała sekcja szachowa, która zorganizowała turniej o mistrzostwo koła. Tytuł mistrza zdobył R. Ledwochowski przed Z. Borowskim i K. Kamińskim.

W ramach imprez przedzlotowych sekcja zorganizowała dwa turnieje kwalifikacyjne, w których wzięło udział 27 zawodników. Szachiści „Ogniwa" dla uczczenia Zlotu zobowiązali się zdobyć odznaki SPO i zakwalifikować 15 zawodników do kat. V a 10 do IV.

Drużyna Ogniwa rozegrała dwa spotkania towarzyskie, zwyciężając miejscowego Kolejarza 7½:½ i Budowlanych 6:2.

Staraniem KS Spójnia rozegrano turniej szachowy o mistrzostwo miasta juniorów. Tytuł mistrza na rok 1952 zdobył L. Kozłowski (wynik 100%), przed Ziuziakowskim, Szudobajem i Gizińskim.

Turniej o tytuł najlepszego szachisty Osiedla Chełmińskiego zakończył się zwycięstwem Z. Borowskiego (Ogniwo) przed M. Kolasińskim (Ogniwo) i Z. Kamińskim (Spójnia).

Katowice.

Sekcja Stal rozegrała turniej o mistrzostwo na rok 1952 przy udziale 28 graczy. W finale I miejsce zajął Smalski (8 p.), II—III Kołodziej i inż. Albrycht (7½), IV—V Kapczyński i mgr Szatkowski po 7 p.

Do tegorocznych finałów mistrzostw wojewódzkich juniorów dopuszczono wszystkich finalistów powiatowych i DOSZ-u. Wygrał dość przekonywująco Dybała — Konstal, Chorzów przed Kmiecikiem — AZS, Gliwice. Trzecie miejsce zajął dobry, lecz bardzo nierówno grający Nagel — Stal, Łabędy. Na czwartym miejscu uplasował się Kwiatkowski — Kolejarz, Gliwice oddając kilka punktów w.o. Czternastoletni Plinta — Budowlani, Goleszów miał szanse zajęcia drugiego miejsca.

Kielce.

Turniej o mistrzostwo miasta na rok 1952 wygrał Cz. Banasiński (Ogniwo) — 11 p. przed M. Iskierko (Ogniwo) — 10½ p. i J. Wilmanem (Ogniwo) — 10 p. J. Kieres zajął czwarte miejsce z 8 p. W finale grało 13 zawodników.

Koszalin.

Nowy zarząd Sekcji WKKF jest następujący: przewodniczący St. Biernat (Ogniwo Koszalin), wiceprzew. Kurlandt L. (Ogniwo Kosz.) i Wyszatycki K. (Kolejarz Słupsk), sekretarz — Czucharski E. (Ogniwo Kosz.), z-ca sekr. Luty M. (Kolejarz Sławno).

Sekcja szachowa Koszalińskiego „Ogniwa" rozegrała w Słupsku mecz towarzyski z tamt. Kolejarzem, wygrywając 7:5.

Łódź.

W drużynowym turnieju kół o puchar ŁKKF wzięło udział 58 drużyn kół sportowych przy zakładach pracy, szkołach i uczelniach, reprezentowanych przez 522 zawodników.

Pierwsze miejsce i puchar przechodni zdobyła drużyna M.D.K., zwyciężając w decydującym spotkaniu Textylimport 3½: 2½. Trzecie miejsce zajęło DOKP Łódź, czwarte PSS Łódź-Zachód.

Indywidualne mistrzostwa Łodzi juniorów odbyły się w miesiącu czerwcu przy udziale 12 zawodników. Mistrzostwo zdobył Gąsiorowski Ryszard A.Z.S. uzyskując 9 punktów z 10 możliwych. Drugim był Jasiewicz Jerzy M.D.K. 8 punktów. Trzecie i czwarte miejsce podzielili Najdekier M.D.K. i Przybył Spójnia po 6½ punkta. Piątym był Matyka — Włókniarz 6 punktów. Turniej odbywał się w okresie końcowych egzaminów w szkołach co wpłynęło na obniżenie poziomu rozgrywek i dyscyplinę. Sędzią był ob. Wasilewski.

Tradycyjny doroczny mecz szachowy dwu reprezentacji Łodzi Seniorów i Młodzieży zakończył się wysokim zwycięstwem Seniorów, którzy mimo że wystą-

pili w osłabionym składzie potrafili pokonać drużynę Młodzieży 8½—3½. Z bardziej interesujących wyników wymienić należy przegraną mistrza Regedzińskiego z kandydatem Witkowskim, kandydata Szymańskiego z Domańskim, Karnkowskiego z Piechotą oraz remis młodej utalentowanej szachistki Kleczewskiej z Dr Hermanową. Sędzią zawodów był ob. Olszewski.

Miasteczko Śląskie.

W ramach akcji „Miasto — wsi" gościły tu sekcje KS Budowlani-Chorzów. Sekcja Szachowa tut. LZS-u rozegrała spotkanie przyjacielskie z sekcją szachową Budowlanych, przegrywając je w stos 9½:½.

Międzyzdroje.

Nowoutworzona sekcja szachowa Ośrodka FWP urządziła turniej o mistrzostwo sekcji. W turnieju wzięło udział 20 zawodników, z których 11 otrzymało V kategorię. Tytuł mistrza sekcji zdobył A. Suzin przed E. Kuleszą i S. Wilczyńskim.

Z okazji turnieju międzynarodowego odbyły się tu dwa seanse gry jednoczesnej. Pierwszy z nich dał członek komitetu organizacyjnego turnieju, ob. Szpakowski z wynikiem +12 = 2—6, drugi — uczestnik turnieju mistrz A. Pytlakowski z wynikiem +24 = 3 —3.

Sekcja szachowa Ośrodka Międzyzdroje rozegrała parę spotkań towarzyskich, przegrywając z sekcją „Hartwig" ze Szczecina 4:8, a wygrywając z sekcją „Ruch" ze Szczecina 6:3.

Sekcja Ośrodka ZZPIS w Międzyzdrojach dziękuje na tym miejscu Zarządowi Głównemu ZZPIS za ofiarowany jej sprzęt szachowy.

Nowy Sącz.

Odbył się tu turniej kwalifikacyjny z udziałem 18 zawodników. I miejsce i III kategorię zdobył E. Świątkowski; T. Smolarski. K. Kuczara, W. Mewereńczyk i Z. Świątkowski uzyskali IV kategorię. Pozostali zawodnicy otrzymali V kat.

Poznań.

Szachy są ulubioną rozrywką na terenie Miejskiej Zawodowej Straży Pożarnej. Strażacy poznańscy prowadzą na oddziałach rozgrywki zmianowe o tytuł mistrza do rozgrywek międzyoddziałowych.

Na strażnicach jest już około 25 dobrych szachistów; w projekcie jest pozyskanie odpowiedniego instruktora, który dałby szczególnie młodemu narybkowi odpowiednie przeszkolenie.

Szachownice kobiece na meczu Tarnowskie Góry — Chorzów

Tarnowskie Góry.

Reprezentacja powiatu rozegrała mecz towarzyski na 52 szachownicach z reprezentacją Chorzowa.

W sumie mecz (razem z kobietami i juniorami) wygrał Chorzów 28:24, lecz Tarnowskie Góry mają dobry wynik z czołówką, gdzie wygrali Palik z Wilczkiem, Kloze ze Sławikiem, Zydek z Gabrysiem i Szlosser z Drobiszem. Z czołówki Chorzowa wygrała jedynie trzecia i szósta szachownica (Rabus i Stasiczek).

Tychy.

Mistrzostwa szachowe szkół zawodowych M.P.R. i S. zgromadziły 28 zawodników i 10 zawodniczek.

W grupie dziewcząt pierwsze miejsca zajęły: Nadworniańska (Toruń) i Imielska (Lublin) po 8 p. przed Czyżowną (Tymbark) 7 p.

W grupie chłopców: Korszeń i Mierzejewski (obaj z Lublina), przed Buchalskim (Toruń), Cierpickim (Inowrocław), Santarkiem (Lublin) i Mozlerem (Racibórz).

Kierownikiem zawodów był prof. K. Wójcik.

Warszawa.

W lipcu odbył się w Warszawie turniej eliminacyjny do IV mistrzostw Polski juniorów. W turnieju, rozegranym w lokalu Kolejarza, wzięło udział 5 zawodników.

Pierwsze dwa miejsca zajęli Przysuski i Łojek, którzy zremisowali ze sobą wygrywając z resztą zawodników (po 3½ p.) Trzecim był Trzęsowski 2 p., 4. Orczyk 1 i 5. Cukrowski O p.

Zabrze.

Mistrzostwo miasta zdobył exmistrz Torunia Badylak przed Cwołkiem i Gralką, znanym rekordzistą lekkoatletycznym.

Errata.

W tabeli warszawskiego półfinału mistrzostw Polski, podanej w numerze 6-ym na str. 114, podane zostały omyłkowo wyniki kilku zawodników. Prawidłowe wyniki były następujące:

6—7. Radziszewski i Szujecki po 5 p. (Radziszewski wygrał z Szukszta, Leszczyńskim, Kurowskim i Kobylińskim, zremisował z Grynfeldem i Szpakowskim; Szujecki wygrał z Radziszewskim, Szpakowskim i Kobylińskim, zremisował z Dworzyńskim, Leszczyńskim, Kuchtą i Kurowskim).

8. Szpakowski 4½ p. (wygrał z Kurowskim i Kobylińskim, zremisował z Dworzyńskim, Grynfeldem, Wojtanem, Radziszewskim i Kuchtą).

9. Leszczyński 4 p. (wygrał ze Szpakowskim, Kuchtą i Kurowskim, zremisował z Szujeckim i Kobylińskim).

10. Kuchta 3½ p. (wygrał z Radziszewskim, zremisował z Dworzyńskim, Szujeckim, Szpakowskim, Kurowskim i Kobylińskim).

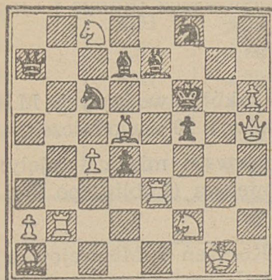
11. Kurowski 3 p. (wygrał z Wojtanem i Kobylińskim, zremisował z Szujeckim i Kuchtą).

W sprawozdaniu z tego turnieju opuszczono również jego datę: odbył się on w czasie od 21—30 kwietnia 1952 r.

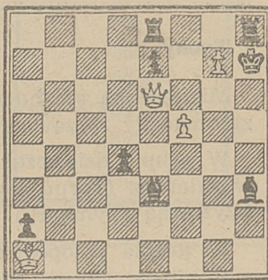
DZIAŁ PROBLEMÓW

Listy prosimy adresować: GKKF SEKCJA SZACHÓW, WARSZAWA, ROZBRAT 26 z dopiskiem „Problemy".

1007. Darvas i Takacs
Węgry

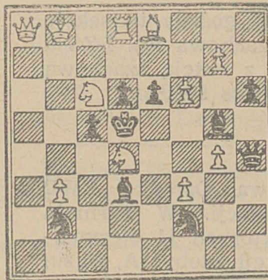

1008. S. Limbach
Częstochowa

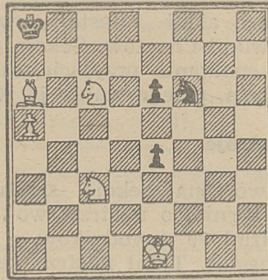

Mat w 2 posunięciach

1009. J. Buchwald
N. Jork

1010. J. Rusek
Komorowice

Mat w 3 posunięciach

KONKURSY ROZPISANE

L'ITALIA SCACCHISTICA 1952, roczny konkurs na 2x i 3x. Trzy nagrody w grupie. Adres: dr A. Chicco, Genova, Corso Firenze 39 c 15 ,Italia. Dowody druku zapewnione. Sędzia dr A. Chicco.

ARBEJDER-SKAK 1952. Dwa półroczne konkursy na 2x i 3x. Trzy nagrody w grupie. Adres: J. P. Toft, Broagergade 8, Kobenhavn V. Dania. Problemy spóźnione na jeden konkurs biorą udział w następnym. Sędziowie niepodani.

TIDSKRIFT FOR SCHACK 1952. Roczne konkursy na 2x, 3x i 4x. Po trzy nagrody w grupie. Adres: B. Larsson, Kungstengatan 63 4tr, Stockholm, Szwecja. Sędziowie nie podani.

BULLETIN OUVRIER DES ECHECS 1952, roczne konkursy na 2x i 3x. Adres: FSGT — Echecs, 23 rue Drouot, Paris 9. Sędziowie niepodani.

KONKURSY ROZSTRZYGNIĘTE

L'ITALIA SCACCHISTICA 1951.

Rzadko widuje się tak silny konkurs nieformalny; jak to stwierdził sędzia konkursu, poziom był wyjątkowy. Opublikowano 92 kompozycje 40 autorów z 15 krajów. Pierwsze cztery nagrody mogły śmiało otrzymać pierwszą nagrodę na każdym silnym konkursie.

I nagroda — A. Ellerman (Nr 1011).

W niezwykle prostej i artystycznej pozycji bez białych pionów przeprowadził autor temat Ruchlisa w czterech wariantach, a więc: 1. ... c6 2. Gb6x; 1. ... e6 2. We7x; 1. ... g6 2. He7x i g5 2. Hc1x. Przygotowanie daje więc cztery przesłony czarnego H, co nadaje mu jednolitość, tak cenioną w kompozycji. Piękny wstęp 1. Sd6! oddaje pole królowi i zamienia grę czarnych, pozostawiając te same matujące posunięcia. Obrony czarnych to czterokrotne bicie skoczka przy trzech matujących posunięciach pola d5. Znowu jednolitość czarnych manewrów. Konstrukcja problemu doskonała.

II nagroda — J. Hartong (Nr 1012).

Oryginalne zadanie rekordowe na temat poprawionych obron; autorowi udało się wykonać je pięcioma figurami, co bodajże zrealizowano po raz pierwszy. Wstęp 1. Hb6 raczej szablonowy. Powstaje pozycja tempowa, bardzo pomysłowo zastosowana. 1. ... G dow. 2. Hh6x; Gd5! 2. Hd6x; W dow. 2. Ge5x i 1. ... Wd5 2. Wf3x. Poprawki dają przesłonę „Grimshaw" na polu d5. 1. ... Sf dow. 2. Gd2x i 1. ... Se3 2. g3x (blokowanie) 1. ... Se dow. 2. Wf5x i Sd5 2. Hd4x. Trzecia przesłona na d5. Wreszcie gra pionem — 1. ... d6 2. Se6x i pseudo poprawka 1. ... d5 2. Hd4x. Pewną drobną słabością jest powtórzenie tego samego posunięcia matującego w ostatniej parze. Zastanawiające osiągnięcie.

III nagroda — M. Wróbel (Nr 1013).

Również temat „Ruchlisa" w czterech wariantach, a więc w formie rekordowej. Przygotowanie daje różnorodne motywy, a więc 1. ... We5 2. Sf4x; 1. ... e5 2. Se7x; 1. ... Wc4 2. Hc6x (blokowanie) i 1. ... e6 2. Wd7x (przesłona). Wstęp 1. Se6! dobry, gdyż oddaje pole królowi. Gra rzeczywista składa się z czterech wariantów, a to: 1. ... Wa5 2. Sgf4x; 1. ... Ge6 2. Se7x; 1. ... Ke6 2. Hc6x i 1. ... fe6 2. Wd7x. Sędzia konkursu podkreśla rozmaitość motywów strategicznych.

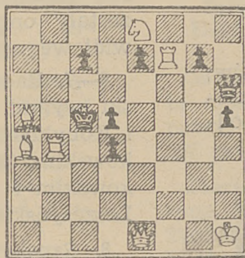
IV nagroda — J. Vermet — Białe: Kh2, He5, Wb7 i f6, Gd3 i e7, Sd6 i f7, P. a6, c4. Czarne: Kc6, Wh5, Gb3 i h7, Sc8 i e5 Pc5, d7, h3.

Również temat Ruchlisa w dwu wariantach, a więc Grimshaw na f5 w przygotowaniu po WGf5 2. GHx. Wstęp 1. Sf5 tematowy wiąże białego H i czarnego S, które są w obronie uwalniane, dodatkowo temat Ruppa. Obrony tematowe: 1. ... d6 2. Hd5x (uwolnienie) i 1. ... Gd6 2. Ge4x. Grimshaw na polu d6. Skomplikowany mechanizm problemowy, na który składa się temat Ruchlisa i Ruppa, Grimshaw i uwolnienie białej figury.

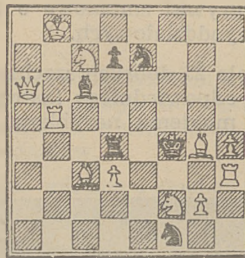
Wzmianki zaszczytne: 1. O. Stocchi 2. A. Goldstein. Niestety nie znamy pozycji tego wyróżnienia 3. E. Visserman 4. A. Volkmann.

Pochwały: 1. F. W. Nanning & Visserman 2. F. Salazar 3. i 4. D. Hjelle 5. U. Castellari. Sędzia dr A. Chicco.

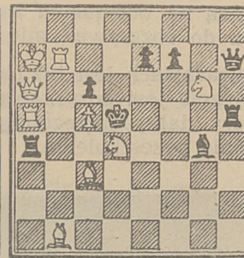
1011 A Ellermann
I nagroda

1012. J. Hartong
II nagroda

1013. M. Wróbel
III nagroda

Mat w 2 posunięciach

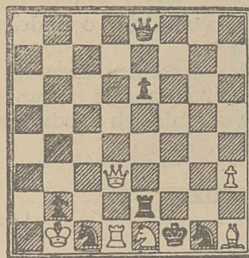
GODFREY HEATHCOTE 1870 — 1952

Podawaliśmy już wzmiankę o śmierci tego znakomitego problemisty starej generacji, specjalisty w zadaniach regularnych, niezwykłego mistrza czterochodówki klasycznej. Dzisiaj omawiamy trzy jego bardzo interesujące problemy. Jest to tym ważniejsze, że jego prace są pouczające zarówno w postawieniu pomysłu, jak i wykonaniu. Przestudiowanie tego typu zadań będzie z dużą korzyścią dla naszej młodej kompozycji, która w trzychodówce, jak świadczą nadsyłane prace, jest jeszcze daleko poniżej dwuchodówki.

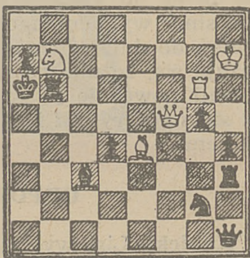
Nr 1014. Jest to kompozycja z ostatniego okresu twórczości mistrza. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na pozycję prostą i jasną ze związaną We2. Doskonały wstęp 1. Hg6! uwalnia wieżę, ofiarowuje H i pozwala na możliwość szachowania białego króla. Czarne mają trzy możliwości, a więc 1. ... Wd2 2. Sd3+, Ke2 3. We1x. Blokowanie dalekiego pola królewskiego d2. Równocześnie jest to oczyszczanie groźby. Podobny w charakterze jest drugi wariant po 1. ... Wf3 2. Sf3+, Ke2 3. We1x i teraz zablokowane jest pole f2, mat wzorowy jest zbliżony. Niespodziewany wariant występuje w

grze po 1. ... Wh2 2. Hg1+! Kg1 3. Sf3x! A teraz zbadajmy siatki matowe — zauważmy w pierwszych dwu wariantach, że wszystkie białe figury biorą udział w siatce matowej, jest postulat ekonomii, która nakazuje, by wszystkie białe figury, z wyjątkiem pionów brały udział w grze. Ponadto każde pole jest tylko raz atakowane przez białe, lub zablokowane przez czarne. Pewnym wyjątkiem jest ostatni wariant, gdyż pole g1 jest dwa razy atakowane przez skoczka i wieżę. Teoria uznaje taki mat za wzorowy, gdyż wtedy musielibyśmy w ogóle

1014. The Observer
1943

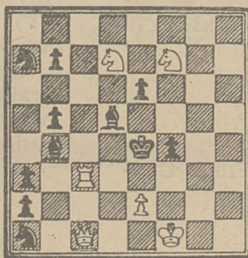

1015. The Observer
1950

Mat w 3 posunięciach

1016. Westm. Gazette
1914 — I nagroda

Mat w 4 pos.

zrezygnować z motywu podwójnego szacha, a na takie zubożenie kompozycja nie chce się zgodzić. Poza polem, na którym stoi król wszystkie inne są tylko raz atakowane. I znowu mamy w pozycji blokowanie dalekiego pola królewskiego h2. Trzychodówka ma więc liczne walory, wstęp tematowy, jednolitość czarnej strategii, wzorowe maty.

1015. Ta trzychodówka pokazuje nam jak komponował Heathcote w osiemdziesiątym roku życia, kiedy zazwyczaj niewiele nowego mają już twórcy do powiedzenia. I znowu zwracamy uwagę na zgrabną pozycję bez białych pionów ze związaną Wb6. Wstęp 1. Gc6 uwalnia związaną wieżę i stwarza groźbę. 2. Ha5+. Grę główną tworzą następujące warianty: 1. ... Wb7+ 2. Gd7+, Wb6 3. Gc8x (uwolniona wieża daje dodatkowo szacha, wiąże a następnie uwalnia białego G, który matuje. Mat wzorowy; wprawdzie pole b6 jest dwa razy atakowane, raz przez blokowanie, a drugi raz przez zaatakowanie przez Wg6, ale tutaj też teoria nie chce rezygnować z możliwości wiązań czarnych figur na polach królewskich. 1. ... Wb1 2. Gf3+! Wb6 3. Hf3x! Białe w drugim posunięciu wyłączają czarną wieżę, umożliwiając matowanie H. 1. ... Hc1 2. Sd8 i 3. Gb7x znowu ze związaniem. Trzykrotne wiązanie czarnej wieży na polu królewskim. Konstrukcja bez zarzutu, pozycja wdzięczna, poznać w tej kompozycji rękę mistrza.

1016. Przegląd kończy jedno ze słynnych arcydzieł — czterochodówka, która swego czasu obiegła świat, a napewno jest nieznana naszym młodym problemistom. Najpierw podajemy dokładnie rozwiązanie gry głównej. 1. Wg3! z groźbami 2. He3+ i 2. Hc3. Obrony: Gc6 2. Hd2, Gd2 3. Sd6+, Kd5 3. Wd3x! 1. ... Gc4 2. Sf6+, Kf5 3. Hf4+! Kf4 3. Wf3x (przepiękne echo, czyli identyczna pozycja na dwu różnych liniach) 1. ... Kf5 2. Sh6+, Ke4 3. He3+, fe3 4. Wg4x.

Należy podziwiać umiejętność połączenia trzech różnorodnych wariantów w tak przekonywującą całość. Nadmieniam, że czwarty mat wzorowy powstaje w groźbie, np. 1. ... Sb3 2. He3+, fe3 3. Wg4+, Kf5 4. Sh6x. Ekonomia sił białych zastanawiająca, białe operują tylko czterema figurami, z których jedna w przebiegu rozwiązania zostaje poświęcona. W tego typu pracach niezwykle trudne jest wyeliminowanie ubocznych rozwiązań, one bowiem stanowią najgroźniejszego wroga, dlatego też stosunkowo mało znajdujemy czterochodówek klasycznych z matami wzorowymi i strategiczną grą czarnych.

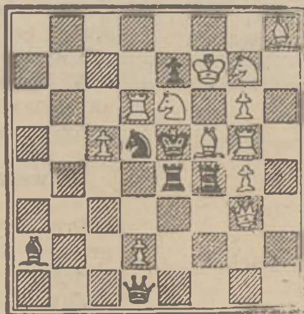
Na marginesie tego przeglądu apel do naszych młodych problemistów. Próbujcie komponować trzychodówki z wzorowymi matami, które dają niesłychanie dużo korzyści. Trudności, jakie przezwyciężamy dążąc do wzorowych matów zwiększą naszą technikę, bez której nie ma dziś problemisty. Nie znaczy to wcale, że zadania bez matów wzorowych są złe, należy tylko wiedzieć kiedy i w jakich wypadkach możemy zrezygnować z nich, kiedy zaś są one konieczne. Na przykładzie tych klasycznych zadań możemy się przekonać, że mat wzorowy nie jest jakimś zbędnym utrudnieniem, że bez niego nigdy nie doszlibyśmy do tak prostych, a pomimo wszystko tak wypracowanych pozycji. Byłbym rad gdyby obok dwuchodówek nadsyłano mi do druku i trzychodówki, dotychczasowa jednak produkcja jest tak słaba, że niestety nie nadaje się do druku.

ROZWIĄZANIA ZADAŃ

Na wstępie z przyjemnością zamieszczam wypowiedź naszego znanego problemisty, który nadesłał list w związku z dwuchodówką Nr 966 J. Beszczyńskiego. A. Goldstein podaje tu poprawkę pracy oraz przedstawia rozumowanie, które wskazuje na drogę ulepszeń technicznych.

W kwietniowym numerze „Szachów" opublikowano zadanie Jana Beszczyńskiego (Nr 966). Porwanie się młodego autora na dość trudny, chociaż może niezbyt oryginalny temat, już zasługuje na uwagę. Zadanie ma swoje chropowatości, które nietrudno usunąć i ten proces wygładzania chciałbym tu przedstawić. Przede wszystkim problem należało uwspółcześnić przez usunięcie brzydkich czarnych figur, blokujących pola skoczkowi d5. Sposób — poprawiona obrona. Jeżeli na dowolnego szacha skoczkiem będziemy mieli odpowiedź 2. Sge6x to skoczek nawet nieskrępowany sam pójdzie na pole f6. Usuwamy więc całą kolekcję figur: piony c3, c7 i e3, Sb6, Wb4. Musimy również wyrzucić Gd8, co pozbawia nas przesłony, która w tym ostrym temacie nie ma większego znaczenia. Natomiast ustawiamy cz. Pe7 i b. Pg4 dla usunięcia ubocznych. Drugą kwestią jest uaktywnienie H. Na h8 jest on zupełnie bez przyszłości, spróbujmy go postawić na g3, a gońca na h8. Nowa myśl kiełkuje, a gdyby tak oddać pole królowi? Ale musi być ono zajęte po szachu Sf6. Stawiamy więc białą Wd6 i podpieramy ją b. Pc5. Na ucieczkę K będzie mat 2. Hc3 ze związaniem S, oczywiście po ustawieniu b. Pd2. Pola e4 nie musi bronić biała figura, blokujemy ją czarną W, która dodatkowo tworzy jeszcze jeden wariant z blokowaniem i na d1 stawiamy cz. H, który broni przed drugą groźbą i stwarza wariant, gdzie jeszcze raz wykorzystuje się wiązanie Wf4 i broni przed ubocznym rozwiązaniem 1. Sd8. Ostateczną pozycję przedstawia diagram. (A. Goldstein).

1017. A. Goldstein
(popr. zad. J. Beszczyńskiego)

Mat w 2 posunięciach

958. L. Bratosiu. 1. Ge4. Wstęp wiąże dwie czarne figury, w żadnym więc wypadku nie może być uznany za dobry. Tego rodzaju wstęp jest umotywowany tylko wtedy, gdy jest tematowy, to znaczy, gdy obrony czarnych uwalniają związane bierki. (2p).

959. A. Ellerman. Przygotowanie to wzajemne przesłony czarnych figur po 1. ... We6, Ge6 i Sb6. Wstęp 1. Se6 wyłącza dwie czarne figury, a włącza dwie inne. Teraz grę główną stanowią przesłony pola f4, a więc 1. ... Wf4 2. Hg7x, 1. ... Gf4 2. Hf5x i Sf4 2. Sf6x. Ponieważ matujące posunięcia są te same — mówimy o temacie „Ruchlisa" w trzech wariantach. (2p).

960. S. Limbach. 1. Hb4. Sześciokrotne czarne samozwiązania na polu e4. Pozycja ciężka uwarunkowana tematem. (2p).

961. dr E. Palkoska. Przygotowanie: Sb dow. 2. Sc6x, Gg6 2. Sf3x, Sg dow. 2. He6x. 1. Hb7. Zamiana matów po Sb dow. i Sc6 oraz po 1. ... Ge8. Użycie trzech białych skoczków jest niewątpliwie defektem konstrukcyjnym. Uboczne 1. Hh3. (4p).

962. E. Kadourek. 1. Wb2, gr. 2. Sc4+ Ka4 3. Sb6x; Ka4 2. Sb6+ Ka3 3. Sc4x; Sa3 2. Sb7+, Ka4 3. Sb6x; c4 2. Sc4+, Ka4 3. Wb4x. Typowe czeskie zadanie o kilku zbliżonych siatkach matowych. Nierozwiązalne po 1. ... Sd2, dlatego trzeba dostawić czarnego piona d2. (5p).

963. L. Larsen. 1. Kc7, gr. 2. Kb7, ba4 3. We5x; b4 2. We5+, b4 2. We5+, Ka4 3. Sb2x; ba4 2. We5+, Ka6 3. Sb4x. Drobny problem o czterech wzorowych matach na skraju szachownicy. (3p).

964. V. Pachman. 1. Hf4, gr. 2. Sd7+, Hd7 3. Sh7x; Sc5! 2. Sd3! Sd3 3. Sh7x; Wb5 2. Hf5, We5 3. Sh7x. Ten piękny kompleks strategiczny nie jest jednak poprawny, znaleziono dwa uboczne rozwiązania 1. Sg6+ i 1. Hc6! (9p).

965. A. Tanielian. 1. Sg1, Wc3 2. Sg7, Gc4 3. We4x. Otwieranie i przesłanianie figur jest tematem trzychodówki bułgarskiego problemisty. Wykorzystanie sił białych figur nie zadowala. Uboczne rozwiązanie 1. S5d4 znaleźli P. Collik, Łódź i M. Panek, Bielsko. (6p).

966. J. Beszczyński. 1. Sc5! Wstęp zezwala na dwukrotne szachowanie białego króla i po przesłonie na maty z baterii (2p).

967. T. Daniec. 1. Ka1. Zgrabna dwuchodówka debiutanta. Dobry wstęp. (2p).

Trafne rozwiązania zadań z 4 numeru nadesłali: „Anonim" 10+24=34 p., S. Babiarz, Rakszawa 23 p., P. Collik, Łódź 13+20=33 p., S. Guzowski, Dąbrowa 10+8=18 p., J. Jaworski, Milanówek 20 p., K. Klepacz, Milanówek 23 p., M. Panek, Bielsko 27 p., R. Pietruszajtys, Świder 24+12=36 p., W. Rosolak, Łódź 31+28=59 p., B. Starzycki, Lublin 28 p.

Nagrodę otrzymuje W. Rosolak, Łódź za zdobycie 59 p. Nagroda zostanie wysłana pocztą po nadesłaniu dokładnego adresu.

GRA KORESPONDENCYJNA

WYNIKI ROZGRYWEK II TURNIEJU

Grupa 3
Urban 1:0 Dękierowska
Grupa 6
Franke 1:0 Guzek, Franke 1/2:1/2 Rościszewski, Rościszewski 2:0 Guzek, Rościszewski 1:1 Galubiński
Grupa 8
Szczepański 0:1 Mokrzycki
Grupa 15
Mysłowski 1:0 Olszański
Grupa 20
Gryczyński 1:0 Butrym, Gryczyński 1:0 Fihel, Gryczyński 0:1 Dąbrowski
Grupa 25
Skład 2:0 Czyrycki
Grupa 26
Czyrycki 1:0 Orzechowski
Grupa 28
Wołłowicz 1:0 Obolewski
Grupa 30
Hołuj 1:0 Chmielowski, Hołuj 1:0 Niewiadomski, Hołuj 2:0 Rosiński
Grupa 31
Pchliński 1 1/2:1/2 Bartoszewski
Grupa 33
Kubiatowski 0:1 Wasilewski, Kubiatowski 2:0 Lesiński
Grupa 35
Kubiatowski 2:0 Jandy
Grupa 37
Wróblewski 2:0 Maciejewski, Wróblewski 2:0 Jaworski
Grupa 38
Wlizło 2:0 Wróblewski, Wlizło 1:0 Piątkowski

ZAKOŃCZENIE ROZGRYWEK II TURNIEJU

Do dnia 1 października rb. wszyscy uczestnicy II turnieju korespondencyjnego „Szachów" (grupy 1—40) nadeślą do Redakcji:

a) wyniki cyfrowe swoich spotkań z przeciwnikami (w najprostszej formie, jak: „uzyskałem 3½ p., wygrałem obie partie z A, jedną z B i zremisowałem jedną z C".

b) pozycje ew. partii niedokończonych.

TURNIEJ KWALIFIKACYJNY

Grupa I
Pułczyński 1:0 Bilik
Grupa II
Martyniak 1/2:1/2 Sosulski, Dękierowski 1:0 Pacia
Grupa III
Gorzelewski 1:0 Chrzanowski, Kubicki 1/2:1/2 Chrzanowski, Kubicki 1:0 Wieczorek, Chrzanowski 0:1 Dziurkiewicz.
Grupa IV
Kowalski 1:0 Fihel (vo), Posko 0:1 Dec, Schack 0:1 Czucharski.

Ob. Wędrychowski i Pacia proszeni są o podanie stanu faktycznego jaki istnieje w ich partii celem ponownego rozpatrzenia sprawy.

Otrzymaliśmy wiele reklamacji w sprawie lekceważenia regulaminu rozgrywek (przekroczenie czasu namysłu) przez ob. Gmyra (grupa III) i Fihela (grupa IV). Prosimy wymienionych zawodników o nadesłanie wyjaśnień do dnia 1 września rb.

Okazuje się, że nie wszyscy uczestnicy turnieju potraktowali poważnie własne zobowiązanie niewycofywania się z rozgrywek i prowadzenia ich zgodnie z regulaminem.

ODPOWIEDZI

Ob. Kubicki. List wysłany.

Ob. Mokrzycki. Grającego nie obowiązuje sprawdzanie, czy przeciwnik jego właściwie odczytał jego posunięcie. Jeśli się omylił i źle odczytał, sam ponosi za to odpowiedzialność, (chyba, że zapis był nieczytelny lub dwuznaczny, w takim wypadku należy zażądać od partnera powtórzenia ruchu). Dla sprawnego przebiegu rozgrywek jest oczywiście rzeczą pożądaną, czy partner gra zgodnie z naszymi zapisami (prostowanie omyłek po pewnym czasie jest bardzo kłopotliwe — no i pociąga za sobą niepotrzebne spory).

Sprawdzanie takie nie może być jednak uważane za konieczność regulaminową, gdyż w wypadku ew. przewinienia nastąpiłby konflikt formalny nie dający się rozwikłać (jak uznać winę tego gracza, który s w o j e posunięcia podawał bezbłędnie).

W pozornie prostej sprawie mogą jednak zachodzić wypadki bardzo skomplikowane i trudne do rozstrzygnięcia, jak np. w partii Pacia—Wędrychowski (II grupa); ten wypadek po dokładnym zbadaniu podamy jako przykładowy w jednym z następnych numerów.

Ob. Bucheister, Kraków. Sprawa będzie rozpatrzona ponownie. Proszę o nadesłanie wyników partii z ob. Collikiem.

Ob. Kocem E. Wystarczy zawiadomić partnerów i sędziego turnieju o rozpoczęciu urlopu. System rozgrywek zależeć będzie od liczby uczestników.

Ob. Zimnoch H., Białystok. Nie możemy rozpatrzyć sporu, bo list nie zawierał ani dokładnych wyjaśnień, ani nie było omawianego załącznika.

A. Maniak, Międzylesie. Niestety zgłoszenie przyszło za późno. Na razie nie przewidujemy rozpoczęcia nowych turniejów.

Do wszystkich uczestników.

Prosimy o nadsyłanie zawiadomień o przebiegu rozgrywek, ew. reklamacji i in. w formie jak najbardziej zwięzłej i c z y t e l n i e.

Zawodnicy, biorący udział w paru grupach, powinni nadsyłać raporty z każdej z nich na oddzielnych kartkach.

Jeżeli komuś z grających zależy na s z y b k i e j odpowiedzi, powinien nadesłać zaadresowaną **do siebie** kopertę.

KOLEGIUM REDAKCYJNE: Litmanowicz Wł. (redaktor), Czarnecki T., Gawlikowski St., Grynfeld I. i Wróbel M.
Adres Redakcji: Warszawa, Rozbrat 26.

Administracja: III Delegatura RSW „Prasa" W-wa Marszałkowska 8. tel. 807-11.

Kolportaż i prenumerata zakładowa: PPK „Ruch", Warszawa, Srebrna 12. Konto PKO I-16980.
Prenumeratę indywidualną przyjmują Urzędy Pocztowe oraz listonosze Warunki prenumeraty: rocznie 36 zł, półrocznie 18 zł.

Nr zam. 1977 Nakład 5498. Obj. 1¼ ark. Pap. druk. sat. kl V. 61x86/70. sierpień 1952. Wyd. RSW „Prasa", Warszawa.
Zakł. Graf. RSW „Prasa", W-wa, Smolna 10. 3-B-23620.